№ 229 (1792)

Чацвер, 4 снежня 2003 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец: УП «Народная воля»

Кошт свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — 0...+2, уначы — 0...+2, на працягу сутак — без ападкаў; у Брэсце ўдзень — +4...+6, уначы — +3...+5, на працягу сутак — без ападкаў; у Гродне ўдзень — +4...+6, уначы — +1...+3, на працягу сутак — без ападкаў; у Віцебску ўдзень — 0...+2, сонечна, уначы — -1...+1, без ападкаў; у Гомелі ўдзень — 0...+2, уначы — -2...0, на працягу сутак — без ападкаў; у Магілёве ўдзень — -1...+1, уначы — -2...0, на працягу сутак — без ападкаў.

www.meteo.by

ЗАПРАШЭННЕ

Канцэрт з... XVI стагоддзя

У Мінску адкрываецца сезон гістарычнай музыкі "Легенды вялікага Княства"

Распачнецца ён канцэртам праслаўленага дудара Алеся Ляся са сваёй Капэлай. Праграма называецца "Музыка нашай Радзімы ў гісторыка-культурным кантэксце".

Алесь Лось — выпускнік Беларускай акадэміі мастацтваў. Яшчэ ў студэнцкія гады ён займаўся зборам інструментальнага фальклору, узнаўленнем у Смаргоні беларускай батлейкі і адраджэннем беларускай дуды. На сённяшні дзень ён з'яўляецца самым аўтарытэтным дударом у Беларусі.

Капэла А.Ляся — вядомы ў краіне і за яе межамі ансамбль, які займаецца адраджэннем беларускай гістарычнай музычнай традыцыі, узнаўленнем арыгінальнага гучання сярэднявечнай музыкі. Апошнія гады гэтая праца ішла ў накірунку **дакладнай рэканструкцыі гістарычнай музыкі.** Матэрыялы пачэрпнуты непасрэдна з архаічнага пласта беларускай культуры.

Алесь — удзельнік і пераможца многіх міжнародных фальклорных фэстаў, а таксама фэстаў сярэднявечнай культуры, праз якія яна і набыла папулярнасць. Удзельнікі капэлы — скрыпач, лірнік і дудар Алесь Лось, скрыпачка Вольга Емяльянчык, цымбалістка Марына Каленчыц, акардэаніст і басэтліст Юзэф Міхайлоўскі.

9 снежня слухачоў чакае выкананне лірніцкіх песень, кантаў XVI—XVIII стагоддзяў, смыковай музыкі, кампазіцый з рэпертуару 30-х гадоў XX стагоддзя. Запрашаем!

Канцэрт адбудзецца ў памяшканні Тэатра эстрады (Мінск, вул.Маскоўская, 18а). Пачатак а 19-й гадзіне.

Тэлефон для даведак: **222-82-96, 222-82-03.**

Квіткі ў касе Тэатра эстрады.

Франак ВЯЧОРКА.

ПУЛЬС

На павышэнне

Як паведамляе прэс-служба кіраўніка дзяржавы, генерал-маёр Валерый Гайдукевіч прызначаны намеснікам міністра ўнутраных спраў — камандуючым унутранымі войскамі.

Раней Валерый Гайдукевіч займаў пасаду намесніка камандуючага ўнутранымі войскамі Міністэрства ўнутраных спраў.

Ул. інф.

Колін Паўэл ведае, што творыцца ў Беларусі

Дзяржаўны сакратар ЗША Колін Паўэл абвінаваціў Беларусь у парушэнні шэрагу асноўных палажэнняў АБСЕ.

Пра гэта, як перадае расійскае інфармацыйнае агенцтва "Новости", ён заявіў, выступаючы на 11-м пасяджэнні Савета міністраў замежных спраў краін — членаў Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (АБСЕ).

Паводле яго слоў, нягледзячы на рэзкія пратэсты прадстаўніка АБСЕ па пытаннях свабоды СМІ Фраймута Дувэ, афіцыйны Мінск "рэгулярна праводзіць кампаніі па дыскрэдытацыі і пераследзе незалежных сродкаў масавай інфармацыі краіны". Метады дзейнасці беларускіх улад супраць апазіцыйных сіл дзяржавы "таксама далёкія ад абавязацельстваў, узятых на сябе ў гэтай частцы Мінскам", адзначыў дзяржсакратар ЗША.

Вольга ЛАПІКАВА.

Затрымалі...

2 снежня ў Брэсце затрымалі двух мясцовых жыхароў, якія займаліся вымагальніцтвам.

Падставай для затрымання стаў зварот у праваахоўныя органы 20-гадовага работніка аднаго з брэсцкіх будтрэстаў, які стаў ахвярай вымагальнікаў. Баючыся фізічнай расправы, ён на працягу сямі месяцаў штомесяц плаціў невядомым яму асобам 100 долараў ЗША.

Напярэдадні новага тэрміну выплаты грошаў, 2 снежня, малады чалавек звярнуўся па дапамогу ва Упраўленне па Брэсцкай вобласці Камітэта па барацьбе з аргзлачыннасцю і карупцыяй (УКБАЗіК). У выніку да ўмоўнага месца прыбылі супрацоўнікі міліцыі. Каля аднаго з дамоў па вуліцы Міцкевіча пасля перадачы грошаў былі затрыманы двое жыхароў Брэста. Адзін з іх, 19 гадоў, — непрацуючы, другі — 22-гадовы студэнт Брэсцкага дзяржуніверсітэта імя Пушкіна. У першага была знойдзена і канфіскавана стодоларавая купюра, ён затрыманы; яго саўдзельнік пакуль адпушчаны.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

TV-НАВІНЫ

«ЛАД» аднаўляе праграмы расійскай «Культуры»?

Інфармацыйнае агенцтва "Інтэрфакс" ужо называе і дату мяркуемых змяненняў — другая палова снежня.

Напэўна, такая паспешлівасць наўрад ці выклікана толькі аднымі пажаданнямі тэлегледачоў глядзець замест новага беларускага прадукта добразнаёмы расійскі — напрыклад, "Культурную революцию" Міхаіла Швыдкога ці "Школу злословия" Таццяны Талстой і Дуні Смірновай. Пэўныя змены пачалі адбывацца якраз пасля нарады ў Лукашэнкі кіраўнікоў беларускіх тэлевізійных каналаў.

На ёй Лукашэнка жорстка выказаўся наконт беларускага тэлебачання (на якім, як высветлілася, дрэнна праводзіцца ў жыццё палітыка беларускіх улад) і заявіў, што неабходна аднавіць на тэрыторыі Беларусі лепшыя праграмы расійскіх каналаў. Відаць, спробы падняць культурны і ідэалагічны ўзровень беларусаў шляхам пераносу індыйскіх фільмаў з Першага нацыянальнага на "ЛАД" поспеху не прынеслі.

Паколькі ўжо называецца нават дата плануемых змяненняў, мы вырашылі высветліць, што канкрэтна беларусы ўбачаць на блакітных экранах з другой паловы снежня.

Кіраўнік прэс-службы БТРК **Святлана Краскоўская**, да якой я звярнулася за каментарам, адказала, што яна не валодае такой інфармацыяй. У тэлефоннай гутарцы яна паведаміла наступнае: *"Я пакуль нічога не магу сказаць. Усе сочаць за падзеямі ў краіне, і за той нарадай у прэзідэнта, якая адбылася. Канкрэтных праграм мы не абвяшчаем для сродкаў масавай інфармацыі. Больш месяца вядзецца такая праца, мы размяшчалі анкету ў "Советской Белоруссии", але гэта ўсё ў рабоце... Вынікі анкеціравання ўжо ёсць. Дадзеныя дакументы — дакументы Белтэлерадыёкампаніі, і мы пра гэта не расказваем".*

Пакуль што абсалютную большасць эфіру "ЛАДа" складаюць старыя савецкія кінастужкі, а таксама нядаўнія перадачы Першага нацыянальнага канала — "Здароўе", "Сад мары", "Тэлебарометр", "Святло далёкай зоркі", "Мультыклуб", "Калыханка", "Спявай, душа!", а таксама праграмы абласных тэлестудый. Штосьці новае, адметнае, на "ЛАДзе" пакуль не з'явілася. А расійскія праграмы, якія з 18 кастрычніка беларускія тэлегледачы пазбаўлены магчымасці глядзець, мелі вялікі рэйтынг на тэрыторыі нашай краіны. А такія праграмы, як "Культурная революция" ці "Школа злословия" ў мінулым сезоне наогул былі прызнаныя лепшымі ў расійскім тэлеэфіры.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ЭКСПЕРТИЗА

Допрыгнет ли Совмин до Луны,

или 10% пишем, 250 долларов в уме

Александр КЛАСКОВСКИЙ

Как нетрудно было предвидеть, в дискуссии главы государства с правительством — о параметрах социально-экономического прогноза на 2004 год — верх одержал глава государства. 3 декабря на повторном совещании по этому и сопутствующим вопросам ("первое чтение" в ноябре закончилось большим нагоняем и возвратом документов на доработку) Александр Лукашенко жестко повторил свое требование. А именно: кровь из носу обеспечить 10-процентный рост валового внутреннего продукта. Теперь, сколько бы ни стонали чиновники Совмина, придется капитально переигрывать все расчеты. И подгонять под них упрямую реальность.

Что же заставляет официального лидера так нещадно подхлестывать административным кнутом прогнозные показатели? И возможен ли новый всплеск белорусского экономического чуда?

На совещании 3 декабря Александр Лукашенко повторил прежнюю мотивацию. "...Правительству нужно понимать, что речь не может идти о невыполнении тех или иных показателей в определяющем, четвертом году пятилетки", — приводит слова главы государства БелТА. Не правда ли, ностальгически веет стилем советской плановой экономики? Если кто не в курсе: пятилеткой Александр Лукашенко именует Программу социально-экономического развития Республики Беларусь до 2005 г., принятую на втором Всебелорусском народном собрании.

Было это, между прочим, в далеком уже мае 2001 года, как раз накануне борьбы Александра Лукашенко за очередной президентский срок. Культовым показателем программы стал ориентир в 250 долларов средней зарплаты в 2005 году. Эта заманчивая цифра наверняка прибавила тогда голосов в актив действующего президента. Теперь недалек уже и финиш "пятилетки", а до желанного показателя — как до Луны. Вот и стали такими нервными совещания с правительством. Как будто это нынешние совминовские чиновники, а не один известный политик, давали обещания с трибуны того самого Всебелорусского собрания (которое Александр Лукашенко, также в духе старых добрых времен, предпочитает именовать съездом)... Короче, обеспечить выход на параметры "пятилетки" правительству велено "хоть потом, хоть кровью".

Теоретически шансы на высокие темпы роста ВВП у нас, конечно, есть, сказал в интервью "Белорусским новостям" руководитель аналитического центра "Стратегия" Леонид Заико. Но... И далее эксперт перечислил длинный список этих "но".

Помните анекдот про то, почему не стреляла батарея? Командир называет десять причин, первая из которых — не было снарядов. Так и в нашем случае. Самое главное — в экономике нет и не предвидится тех системных реформ, которые, по словам Леонида Заико, могли бы создать благоприятные рамочные условия хозяйствования. "Их надо было обеспечить еще вчера, — говорит эксперт. — А сегодня можно уже утверждать, что имиджевая для руководства страны цифра в 250 долларов провалена".

В принципе же, по словам аналитика, эта красивая цифра изначально была приманкой. 250 долларов против 100 в 2001 году вовсе не означают, что народ станет жить в 2,5 раза богаче. Ведь параллельно круто взлетают цены, тарифы на транспорт, коммунальные услуги — короче, жизнь стремительно дорожает. И от того, что государство напечатает побольше бумажек с водяными знаками, богаче народ не станет. Даже в случае выхода на рубежи "пятилетки" реальный рост благосостояния составил бы от силы 20—25 процентов, считает маститый экономист Леонид Заико. Но и этого не будет.

При этом впечатляющие цифры "вала" так или иначе нужны Лукашенко позарез. Прежде всего — по причинам политическим, полагает эксперт Международного института политических исследований Андрей Федоров: "Смотрите, Путин, например, поставил амбициозную задачу удвоения российского ВВП. Белорусскому лидеру во что бы то ни стало надо показать, что он как минимум не хуже. Особенно на фоне провала интеграционных проектов. Теперь Лукашенко при каждом удобном случае подчеркивает, что белорусская экономическая модель не в пример разумнее и человечнее, нежели соседская. Не случайны ведь все эти мотивы: мол, у нас русским должно житься лучше, чем в России...".

Созвучное мнение высказал в интервью "Белорусским новостям" другой известный минский политолог — Владимир Ровдо: "В требованиях Лукашенко форсировать рост ВВП, конечно же, доминируют политические мотивы. Следующий год обещает быть весьма трудным для официального белорусского руководителя. Грядут парламентские выборы, возможен референдум по вопросу о возможности третьего президентского срока. Поэтому снова берутся на вооружение методы социального популизма. Надо убедить электорат, что нынешний глава государства [illegible] жизнь, чем в России или на Украине, например. Но мы уже знаем цену белорусскому экономическому чуду. Этот процесс напоминает надувание воздушного шарика. Когда нет настоящего рынка, невозможно обеспечить и реальный прогресс экономики". По мнению эксперта, дело сведется к идеологической накачке масс. По типу старой песни "Эх, хорошо в стране Советской жить!".

Постановка задач в духе "хоть потом, хоть кровью" — беспроигрышный вариант популизма. По мнению политолога, даже провал программы можно использовать для пиара. Ведь если Совмин с вертикалью не выпьет "пятилетку", есть прекрасный повод устроить большой разбор полетов, может, даже с жесткими посадками. Это шоу наш электорат тоже любит. И многие вполне склонны поверить, что это плохие чиновники сорвали выход на обещанные президентом 250 долларов на брата.

("Белорусские новости".)

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

Почему в Минске и Баку события развивались не так, как в Белграде и Тбилиси...

Сербская (2000 г.) и грузинская (2003 г.) революции имели успех, а белорусская (2001 г.) и азербайджанская (2003 г.) закончились неудачей.

Но знаешь ли, чем мы сильны, Басманов? Не войском, нет, не польскою помогой, А мнением, да, мнением народным...

Александр ПУШКИН "Борис Годунов"

Юрий ДРАКОХРУСТ

Отвечая на этот вопрос, аналитики обычно говорят о жесткости Ильхама Алиева и Александра Лукашенко и скрытой слабости Слободана Милошевича и Эдуарда Шеварднадзе, что-де и продемонстрировал разворот событий.

Склонные к геополитике эксперты обращают внимание на то, что в этих кризисах по разному сходились главные светила мировой политики. Скажем, в Беларуси в 2001 году Россия играла на стороне власти, США поддерживали оппозицию, в Азербайджане Москва и Вашингтон, в принципе, сыграли на стороне Алиева, в Грузии великие державы тоже сыграли согласованно, но на стороне оппозиции.

Нет недостатка и в констатациях слабости белорусской и азербайджанской оппозиций, и в более глубокомысленных рассуждениях о патриархальном менталитете белорусов и азербайджанцев, который и обусловил победу власти.

Все эти наблюдения, по-видимому, вполне уместны. Но достаточны ли они для ответа на вопрос, почему в Минске и Баку события развивались иначе, чем в Белграде и Тбилиси? Или, точнее, не являлись ли указанные причины производными от некой иной?

Во всех четырех случаях причиной, "спусковым крючком" выступлений оппозиции стали выборы, точнее, возмущение оппозиции фальсификацией результатов голосования, в чем она обвиняла власти. Но вот суть обвинений была различной.

Напомним, что, согласно даже официальным данным, во время сентябрьских выборов 2000 года Воислав Коштуница набрал больше голосов, чем Слободан Милошевич, и лишь немного "не дотянул" до 50%. В то же время exit polls (опросы на выходе с избирательных участков) и данные независимых наблюдателей на выборах свидетельствовали о том, что кандидат от оппозиции одержал чистую победу уже в первом туре. Успех Коштуницы предсказывали и результаты социологических опросов, проведенных накануне выборов.

На грузинских выборах, согласно Центризбиркому (по крайней мере, согласно его первым сообщениям), пропрезидентский блок и "Национальное движение" Михаила Саакашвили набрали приблизительно равное количество голосов. Exit polls свидетельствовали о победе оппозиции, о том же говорили и результаты предвыборных опросов.

Так ли было в Азербайджане и Беларуси?

Ильхам Алиев, согласно официальным данным, одержал, как и его белорусский коллега, "элегантную победу". При этом прогноз, основанный на данных предвыборных опросов, тоже обещал победу, пусть и не такую "элегантную", "наследнику".

Читатели, возможно, помнят, что и белорусская ситуация более напоминала азербайджанскую, чем сербскую или грузинскую. Понятно, что фантастические показатели успеха Александра Лукашенко, обнародованные 9 сентября 2001 года Центризбиркомом, вызвали большое сомнение в лагере политических оппонентов. Однако данные независимых социологических исследований говорили о том, что глава государства на протяжении всей предвыборной кампании имел преимущество по сравнению с конкурентами. Самые благоприятные для оппозиции опросы накануне выборов обещали Владимиру Гончарику около 30% голосов, а Александру Лукашенко — примерно 55%. Наконец, в ночь выборов сам Владимир Гончарик, выступая на оппозиционном митинге, озвучил данные некоего неведомого опроса, согласно которому он, единый кандидат от оппозиции, набрал 44% голосов, а Лукашенко — 46%.

Сербы и грузины вышли протестовать, добиваясь возвращения "украденной" победы. Азербайджанцы и белорусы добивались... чего? Справедливости — да. Да, можно было возмущаться фальсификациями, добиваться возвращения "украденных" выборов. Выборов, но не победы. "Почувствуйте разницу".

Делая столь далеко идущие выводы на основании данных опросов, автор этих строк далек от веры во всесилие социологии, мол, миллионы сербов и грузин ознакомились с данными опросов, убедились, что одержали победу, и пошли на приступ президентских дворцов, а азербайджанцы и белорусы, узнав из опросов о том, что соответственно Алиев и Лукашенко в общем-то набрали больше голосов и без фальсификаций, в массе своей остались дома.

Такое наивное мнение можно нередко услышать как от политиков при власти и в оппозиции, так и от самих социологов. При этом иногда звучат ссылки на теорию "спирали молчания", разработанную в свою время немецким социологом Ноэлем Нойманом.

Одним из следствий этой теории является утверждение, что люди чаще всего думают и поступают так, как, на их взгляд, думает и поступает большинство. И если то или иное мнение о том, как думает большинство, становится господствующим, то оно превращается в "самосбывающийся прогноз". Иначе говоря, если большинство людей уверено, что большинство их соотечественников поддержит на выборах политика X., то X. на выборах победит, независимо от того, насколько правильной была народная оценка мнения большинства.

Согласно наивной интерпретации этой теории, социологические опросы, обнародование их результатов играют огромную роль в раскручивании "спирали молчания" в ту или другую сторону.

То есть если бы белорусские и азербайджанские независимые социологи заявляли, что Владимир Гончарик популярнее Александра Лукашенко, а Иса Гамбар — популярнее Ильхама Алиева, заяви Гончарик на площади 9 сентября, что он победил, события в Минске и в Баку пошли бы по сербскому и грузинскому сценарию.

Это, повторим, примитивная трактовка довольно сложных явлений.

На самом деле потребителем результатов опросов является весьма незначительная (по сравнению со всем населением) часть общества, в основном представители элиты. К тому же "война опросов", которая сопровождает любые выборы (по крайней мере сопровождала в четырех рассматриваемых странах), приводит к тому, что их эффекты взаимно компенсируются — люди верят тем опросам, которым хотят верить, которые подтверждают их мнения, сформированные до того, как они ознакомятся с данными опросов.

Однако "спираль молчания" на самом деле существует. Суть этой теории заключается в том, что каждый человек как общественное животное является стихийным социологом. На вопрос "А что, по вашему мнению, думают люди?" человек не скажет: "А я откуда знаю, я же всех не спрашивал". Он ответит нечто определенное, причем ответит, не зная никаких данных опросов, не зная даже об их существовании. И на такой вопрос люди начали отвечать сразу, как только слезли с деревьев, до всякой социологии.

Отклонение этого мнения каждого от истинного мнения большинства — интересная тема, но, в принципе, это народное мнение о народном мнении оказывается чаще всего верным, точнее — само это народное мнение меняется таким образом, что оказывается соответствующим массовым представлениям о нем.

Так что связь данных опросов с результатами кризисов в четырех странах — свидетельство не всемогущества социологов, а всемогущества того самого народного мнения.

Этим, кстати, объясняется и "загадочное" поведение сербского и грузинского центризбиркомов. Конечно, задним числом, зная конечный итог, можно объяснить это поведение тем, что Милошевич и Шеварднадзе в неустрашимости и жажде власти существенно уступали Алиеву и Лукашенко. Но куда более содержательным представляется объяснение, согласно которому пресс народного мнения давит на всех членов общества, в том числе и на облаченных в чиновничьи и военные мундиры.

У сербских демократов был удачный лозунг "Готов je"(он готов, ему конец). Не то чтобы он стал залогом победы, он просто очень точно описывает соответствующее психологическое состояние (если, разумеется, оно возникает). Если некто "Готов je", то станет ли даже доверенный член Центризбиркома трубить о его победе? Приписать сколько-нибудь — это, конечно, долг и обязанность, но несильно, чтобы в лучшем (или худшем) случае было "и нашим и вашим".

И поднимется ли рука солдата или генерала стрелять в такой ситуации? Да не в том дело, что "лить кровь своего народа — преступление" и т.д. (в другой ситуации пролили б за милую душу), а в том, что в солдатских и генеральских мозгах звучит то же самое — "Готов je".

Это слышит даже сам правитель, что если не определяет, то по крайней мере ограничивает его действия.

Ну а если звучит нечто противоположное? Тогда все крутится в другую сторону. Если "он" все равно победил, то почему бы и не приписать побольше, жалко что ли? Ну а если кто-то недоволен, то это бунт, мятеж, давить который — долг солдата, дававшего присягу.

Теории об активных меньшинствах, творящих историю, достаточно популярны. Однако все четыре рассматриваемые нами примера свидетельствуют о том, что получается это почему-то только в случае опоры на большинство, пусть даже и молчаливое.

Эту политологическую истину русский классик вложил в "Борисе Годунове" в уста своего предка, боярина Пушкина, который поддерживал самозванца Отрепьева. "Не войско", то есть не количество людей, вышедших на улицу, "не польская (американская, российская — нужное подчеркнуть) помога" — иное оказалось решающим фактором.

Ну а результат, в частности, грузинской революции с долей цинизма прокомментировал британский классик Роберт Бернс:

Мятеж не может
кончиться удачей
В противном случае
его зовут иначе.

("Белорусские новости".)

ПУЛЬС

Хто каго ашуквае?

У Гомелі прайшоў сход прадпрымальнікаў, якія гандлююць на Цэнтральным рынку горада. Яны заявілі, што іх спрабуюць ашукаць.

Як тлумачаць прадпрымальнікі, адміністрацыя Цэнтральнага рынку Гомеля настойвае, каб яны заключалі кантракты з нейкай фірмай на ўстаноўку ралетаў. Кошт паслуг гэтага прадпрыемства вышэй, чым у іншых, хто аказвае такія паслугі, прыкладна ў паўтара раза. Гомельскім прадпрымальнікам было настойліва прапанавана аплаціць кошт ралет і напрамую, у абыход уласніка рынку, заключыць дагавор на іх устаноўку. У такой прапанове адміністрацыі прадпрымальнікі западозрылі парушэнне заканадаўства і звярнуліся ў аддзел па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі. Як высветлілі яго супрацоўнікі, па згаданым у дакуменце юрыдычным адрасе такога прадпрыемства няма.

Ля будынка рынку сабралося амаль 200 прадпрымальнікаў, яны выказалі сваё незадавальненне і патрабавалі ад дырэктара рынку тлумачэнняў, аднак той адказваць на пытанні не пажадаў і ад якіх-небудзь каментарыяў адмовіўся.

Прадпрымальнікі заявілі, што будуць адстойваць свае правы і рыхтуюць лісты ўладам і органам унутраных спраў.

Алена КАЛАЧОВА.

Афіцэры будуць ганарыцца

Камітэт архітэктуры і добраўпарадкавання Мінгарвыканкама ўхваліў праект рэканструкцыі і добраўпарадкавання плошчы перад Цэнтральным Домам афіцэраў.

Як паведаміла БелаПАН галоўны архітэктар праекта Таццяна Косціч, на тэрыторыі перад Домам афіцэраў — помнікам архітэктуры, пабудаваным ў 30-я гады мінулага стагоддзя, — мяркуецца ўсталяваць пачатковыя элементы добраўпарадкавання з прымяненнем якасных сучасных матэрыялаў. У прыватнасці, будуць аднаўлены балюстрады замест падпорных сценак спуску з боку вуліцы Маркса і з боку праспекта Скарыны, устаноўлены дэкаратыўныя вазы і клумбы, пакладзена новая плітка.

Добраўпарадкаванне плошчы будзе праводзіцца ў рамках рэканструкцыі вуліцы Маркса, на ўчастку ад вуліцы Свярдлова да Купалы, якое запланавана на 2004 год.

Лавінія АРЭШКА.

Успомнілі ахвяр генацыду

У мінулую нядзелю, 30 лістапада, ва ўсіх хрысціянскіх храмах Віцебска адбылося набажэнства ў памяць ахвяр голаду, які ахапіў Украіну ў выніку сталінскай калектывізацыі сельскай гаспадаркі ў 1932—1933 гадах мінулага стагоддзя.

Як сведчыць гісторыя, з прычыны гвалтоўнага абагулення сялянскай маёмасці толькі за два гады ў вёсках і мястэчках Украіны ад голаду загінула каля 8 мільёнаў чалавек, а за межамі Украіны — яшчэ не менш як 4 мільёны бежанцаў з ахопленых калектывізацыяй раёнаў.

Велізарныя маштабы гэтай трагедыі дазваляюць лічыць яе генацыдам і злачынствам супраць чалавечнасці.

Памінальныя набажэнствы, у якіх прынялі ўдзел тысячы вернікаў (не адных украінцаў), адбыліся ў віцебскіх царквах па ініцыятыве грамадскага аб'яднання ўкраінцаў у Віцебску "Радзіслаў". Ліціі па загінуўшых у той страшны час прайшлі па ўсёй Беларусі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Будзе сквер танкістаў

На ўскрайку Кобрына (Брэсцкая вобласць) будзе разбіты сквер герояў-танкістаў, цэнтральнай кампазіцыяй якога стане танк Т-44.

Сквер будзе разбіты на месцы, дзе 22—23 чэрвеня 1941 года 22-я танкавая дывізія Савецкай арміі пад камандаваннем генерал-маёра Віктара Пуганава прыняла бой супраць дзвюх танкавых, адной матарызаванай і некалькіх пяхотных дывізій ворага. У тым баі Пуганаў загінуў.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Прыходзьце, сябры, на «Сяброў»!

12 снежня ў Палацы Рэспублікі пройдзе канцэрт, прысвечаны 30-годдзю ансамбля "Сябры". Як паведаміў мастацкі кіраўнік ансамбля "Сябры" Анатоль Ярмоленка, акрамя найбольш папулярных песень, на канцэрце прагучаць прэм'еры. Чакаецца ўдзел гасцей з Расіі.

5 сакавіка 2004 года ў Крамлёўскім Палацы адбудзецца вялікі юбілейны канцэрт ансамбля "Сябры", на якім юбіляраў будуць віншаваць калегі па цэху. Трансляцыя гэтага канцэрта пройдзе на расійскім тэлебачанні. Апрача таго, запланаваны вялікі юбілейны тур беларускага ансамбля па сталіцах краін СНД, расійскіх і беларускіх гарадах — больш за 50 канцэртаў.

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

Гараць дамы, гараць машыны...

Фота ByMedia.net

Васіль ГРОДНІКАЎ

Паядынак

У рэдакцыю "Народнай волі" прыйшло пісьмо ад пенсіянеркі Вольгі Сітнікавай са Смалявіч Мінскай вобласці. Адрасавана яно было менавіта не рэдакцыі, а "главам дипломатических миссий, акредитованным в Республике Беларусь; средствам массовой информации". І пачатак гэтага ліста быў нязвыклы: *"Уважаемые дамы и господа!"*.

"Панам", каму адрасаваў гэты ліст галоўны рэдактар для разгляду, стаў я.

Для прафесіяналаў (і суддзяў, і пракурораў, і журналістаў) дастаткова было прачытаць некалькі радкоў з пісьма, каб зацікавіцца хоць і не такой ужо рэдкай, але даволі актуальнай сітуацыяй.

"На досвітку летась 7 кастрычніка да мяне дамоў пазваніў незнаёмы і ў даволі грубай форме загадаў: "Рыхтуйся, сучка! Сёння цябе адправяць у Навінкі. І адвезлі. На абследаванні ў Навінках *(Рэспубліканская бальніца для разумова адсталых і псіхічна хворых людзей.* — **В.Г.)** ***мяне пратрымалі тры дні і выпісалі як здаровага чалавека... Я напісала скаргі ў пракуратуру г.Смалявіч і пракуратуру Мінскай вобласці, у якіх абскардзіла дзеянні работнікаў Смалявіцкага РАУС, якія прымусова і, як мне думаецца, незаконна адправілі мяне ў Навінкі. Вынікам праведзенай Смалявіцкай міжрайпракуратурай праверкі была ўзбуджана крымінальная справа ў адносінах... да мяне. Прыгаворам суда Смалявіцкага раёна я была прызнана вінаватай і прыгаворана да аднаго месяца арышту. Судовая калегія Мінскага аблсуда, куды я звярнулася са скаргай, прыгавор адмяніла як незаконны і неабгрунтаваны. Аднак мясцовая мафія зноў перадала маю справу ў суд і спадзяецца на абвінаваўчы прыгавор... Звяртаюся да ўсіх сумленных людзей з просьбай пабыць на судовым працэсе і самім упэўніцца ў тым, якое самаўпраўства ўладаў пануе тут, на самым нізе..."***

Як мне думалася, на такі ліст журналісты павінны былі адрэагаваць, як тыя каты на пах валяр'янкі. Асабліва з дзяржаўных СМІ, якія любяць хваліць сябе за прынцыповасць у абароне правоў чалавека, выступаць за справядлівасць і супраць заганных праяў мясцовай улады ў адносінах да тамтэйшых грамадзян. Але ніводнай "дамы" і ніводнага "пана" з "лейкой и блокнотом" на працэсе і блізка не было. Як не было і назіральнікаў ад "глав дипломатических миссий". Адзіны, хто наглядаў за працэсам і выступаў як прадстаўнік абвінавачваемай, быў юрыст Міжнароднай Асацыяцыі абароны правоў чалавека Андрэй Дземідовіч.

Працэс доўжыўся ў сукупнасці цэлы тыдзень. Было выліта шмат бруду з аднаго і другога бакоў. І "купаліся" ў гэтым брудзе ўсе ўдзельнікі працэсу, асабліва суддзя Алена Міснік, якая вяла гэтае разбіральніцтва. Міжволі было шкада гэтую маладзенькую жанчыну. Але што зробіш? Прафесія абавязвае...

Але ўсё гэта, як кажуць, між іншым. Галоўнае вырастала з тых падзей у Смалявічах і адпаведным чынам звязаных з аўтарам ліста, якія папярэднічалі зацятай барацьбе мясцовых улад з "кляузніцей" В.Сітнікавай. А з другога боку прываблівала змаганне самой В.Сітнікавай з мясцовымі ўладамі, адстойваючы ў няроўнай барацьбе справядлівасць і выкрываючы некаторыя заганныя ўчынкі, што безпакарана ўчынялі адпаведныя службы раёна, пракуратуры і яе падручнай — Смалявіцкай міліцыі. Уявіце: улада і яе праваахоўныя органы з выкарыстаннем законаў, якія часам бываюць, што дышла, супраць аднаго чалавека з сярэдняй адукацыяй і які не ведае неабходных у такой справе таямніц юрыспрудэнцыі. Але Вольга Сітнікава, нягледзячы на гэта і свой пенсійны ўзрост, як кажуць, мужна прыняла выклік мясцовай улады — упэўнена ступіла на "борцовский ковер". Некаторыя з "премудрых пескарей" скажуць: донкіхоцтва! Але не спяшайцеся, панове...

***

Сёе-тое з гэтага артыкула можа ўвайсці ў падручнік для студэнтаў юрыдычнага факультэта як казусныя выпадкі ў судовай практыцы. Напрыклад, вось гэты. Прыгаворам суда Смалявіцкага раёна яшчэ ў 1998 годзе сына Вольгі Сітнікавай Андрэя асудзілі за здзейснены ўгон аўтамабіля без намеру выкрадання на адзін год пазбаўлення волі з адтэрміноўкай пакарання на адзін год. Гэтым жа прыгаворам было пастаноўлена: выдзеліць грамадзянскі іск фірмы, якой належаў аўтамабіль, аб выплаце ёй Андрэем сумы, эквівалентнай 22 тысячам долараў. Пасля шматлікіх зваротаў у розныя інстанцыі маці ўдалося даказаць, што справа была наўмысна сфабрыкавана з мэтай вымагальніцтва 22 тысячам долараў ЗША. Судовая калегія Вярхоўнага суда адмяніла прыгавор Смалявіцкага райсуда. А фірмы, якой павінны былі выплаціць 22 тысячы долараў, як высветлілася... не існуе.

Пэўне, не ведала яшчэ тады Вольга Сітнікава, што праваахоўныя органы такога звычайна не даруюць. Бо ў іхніх руках законы і набор розных механізмаў іх прымянення (для таго каб было больш зразумела, умоўна ўявіце сабе дамушніка з наборам адмычак).

Можа, і праглынулі б у праваахоўных органах Смалявіч тую "пілюлю" Вярхоўнага суда, можа б з часам забыліся пра тую гаркату, якую нагналі на іх вышэйшыя наглядныя інстанцыі, каб неўзабаве грамадзянка В.Сітнікава зноў не пачала "даставаць" мясцовыя ўлады і нават Генеральную пракуратуру. На гэты раз яна выступіла ў якасці "народнай заступніцы".

Ад імя мясцовых улад нейкі кааператыў "Купрыянавец" прапаноўваў жыхарам вуліцы Купрыянава, дзе жыве і Сітнікава, паслугі па газіфікацыі. Але сумы, якія выстаўлялі кааператары, на думку жыхароў, былі занадта завышаныя. І тут у барацьбу з махлярамі ўступіла В.Сітнікава. Тым больш, што ў яе ўжо быў адпаведны папярэдні вопыт зносін з праваахоўнымі органамі. Нарэшце, пасля няпростых перамоў, перапісак, паходаў і паездак у розныя інстанцыі кантралюючыя органы высветлілі, што кааператыў "Купрыянавец" на той час нідзе не быў зарэгістраваны. "Лавачку" часова, да рэгістрацыі, зачынілі. Завінцілі "кран", адкуль цяклі грошыкі ва ўласныя кішэні. Асобы, пасаджаныя на галодны паёк, вядома ж, раззлаваліся. Галодны, як вы ведаеце, кія не баіцца. І "задыміўся" ў хаце В.Сітнікавай тэлефон. Пагражалі. Спачатку страшылі фізічнай расправай, пасля "зміласцівіліся" — паабяцалі "згнаіць" у Навінках. Даводзілі да такога, што гаспадыня хацела ісці ў тэлефонную станцыю прасіць, каб ёй адключылі хатні тэлефон. Пісала, куды трэба пісаць у такіх выпадках, але адтуль — цішыня, як у склепе. А мясцовыя "ананімы" аж шалелі ад злосці — не сціхае "кляўзніца". І, я так думаю, адначасова чакалі выпадку (а можа, рыхтаваліся справакаваць яго), каб потым пацерці рукі ад надзвычай прыемнага задавальнення.

Тое было праўдай ці загадзя спланаванай задумкай (суд гэтага не дазнаўся), але ў тую ж раніцу 7 кастрычніка 2002 года дачка суседкі Вольгі Сітнікавай патэлефанавала ў міліцыю і паведаміла, што В.Сітнікава ўчыніла ля іхняй хаты замах на суседчыну маёмасць: біла нейкія шклянкі, шкляны посуд, секла тэлефонны кабель, лаялася, крычала. І трэба ж такое: тэлефонны званок суседкі ў міліцыю адбыўся акурат пасля пагрозы "ананіма" па тэлефоне, што В.Сітнікаву сёння адправяць у Навінкі...

Не хочацца вам, шаноўныя чытачы, забіваць галаву падрабязнасцямі, але ўчастковы П.Лапуцька адвёз В.Сітнікаву да раённага псіхіятра, якая тут жа выдала накіраванне на абследаванне В.Сітнікавай. І той асабіста здаў яе ў псіхіятрычку.

Хто ведае, па папярэднім зговары ці раённы псіхіятр была дужа ахвочая да просьбаў міліцыі без дастатковага абследавання і дастатковых падстаў гэтак ганьбіць гонар чалавека, прымусова адпраўляючы яго ў бальніцу для псіхічна хворых. Суд гэтага не ўстанаўліваў. Як і не даследаваў ступень парушэння ўстаноўленага законам парадку накіравання грамадзянкі В.Сітнікавай на прымусовае абследаванне або лячэнне. Пэўна, гэта можа стаць прычынай для ўзбуджэння новай крымінальнай справы.

У час судовага разбіральніцтва сведкі з боку міліцыі, якія былі галоўнымі героямі ў гэтым вясковым дэтэктыве, дзе пенсіянерка В.Сітнікава быццам бы бегала за другім участковым М.Фёдаравым, у адных паказаннях, з віламі, у іншых — з сякерай (а ў аперацыі было задзейнічана тры ўчастковых) былі блытанымі, супярэчлівымі, прыдуманымі. А пасля выезду на месца "здарэння" канчаткова стала доказнай версія пра тое, што ўвесь гэты сюжэт з вар'яцкім нападам В.Сітнікавай на ўчастковага (на гэтым сюжэце асабліва настойваў дзяржаўны абвінаваўца, памочнік Смалявіцкага пракурора В.Русаковіч, патрабуючы для В.Сітнікавай паўгода турмы) аказаўся не больш чым фальсіфікацыяй.

Закончылася гэтая гісторыя прыгаворам Смалявіцкага раённага суда: *"Сітнікаву Вольгу Іванаўну прызнаць невінаватай і апраўдаць з-за адсутнасці ў яе дзеяннях складу злачынства. Падпіску аб нявыездзе адмяніць..."*.

Атрымаўшы копію прыгавора, я тады міжволі падумаў: што ж цяпер будзе з маладзенькай суддзёй Аленай Міснік? Няўжо пасля такога прыгавору, які стане ўпоперак горла тым, хто планаваў "закрыть рот скандалистке", ёй прыдзецца нялёгка? Ці гэта мякка сказана? Пажывём — пабачым...

Але парадаваўся я за тое, што цяпер ужо дзве жанчыны ў Смалявічах сталі ў шэраг барацьбітоў за справядлівасць і супраць помсты простым грамадзянам і здзекаў над іх чалавечай годнасцю.

***

Мая папка, што нагадвае цяпер том "крымінальнай справы Вольгі Сітнікавай", папоўнілася ў апошні час яшчэ дзвюма копіямі дакументаў — касацыйнымі пратэстамі дзяржаўнага абвінаваўцы, памочніка Смалявіцкага міжрайпракурора В.Русаковіча і ўчастковага інспектара Смалявіцкага РАУС М.Фёдарава ў абласны суд.

Па праўдзе кажучы, гэтага і варта было чакаць. Па-першае, неабходна было прывесці ў ранейшы стан службовы мундзір. Па-другое, прайграная начыста крымінальная справа можа адбіцца на далейшай кар'еры. А таму трэба было змагацца "да апошняга патрона".

Цяпер прадстаўнікі праваахоўных органаў выбралі крыху іншую тактыку, накшталт: можа і воўк трошкі пагарачыўся, але ж і карова — штучка добрая: чаго ў лес папёрлася? У касацыйных скарзе і пратэсце акцэнт, канешне, робіцца на "карову". Адзін — дзяржаўны абвінаваўца, як і належыць, упарта і, у прыватнасці, не зусім дасканалым чынам ведаючы юрыспрудэнцкую казуістыку, даводзіць абласному суду "аргументы", якія, на ягоны погляд, павінны схіліць Феміду на свой бок. Другі "пацярпелы" — участковы інспектар стараецца "заглушыць" парушаныя ім правы грамадзянкі і ігнараванне сваіх службовых інструкцый (дзейнічаў па прынцыпе: у каго сіла, той і правы. Дарэчы, вельмі распаўсюджаны прынцып у міліцэйскім асяродку).

І каб больш вас, паважаныя чытачы, не інтрыгаваць, кажу, што і калегія Мінскага абласнога суда не паверыла аргументам "пацярпелых". Прыгавор Смалявіцкага раённага суда, які абараніў гонар і годнасць Вольгі Сітнікавай, застаўся ў сіле. Суддзя Смалявіцкага раённага суда Алена Міснік аказалася вельмі мужнай і справядлівай жанчынай.

Канешне ж, адмова судовай калегіі абласнога суда яшчэ больш запаскудзіла мундзіры службовых асоб, а закрануты гонар "пацярпелых" ад такога рашэння яшчэ больш разбалеўся. І цяпер яны ў роздуме: пайсці да канца, падаўшы скаргу ў Вярхоўны суд, ці шукаць іншую нагоду для ўтаймавання "шибко грамотной" Вольгі Сітнікавай?

Смалявічы—Мінск.

ЗАДУМАЙЦЕСЯ...

Старое меню з рэстарана

Ужо не ведаю з якой нагоды (даўно было), але нейкім чынам прыхапіў меню рэстарана ў Стоўбцах за 10—11 красавіка 1973 года. Днямі нечакана знайшоў яго ў сваім архіве і з цікавасцю паразважаў праз 30 год пра тыя і сённяшнія цэны.

Што можна было заказаць тады, калі мінімальная зарплата складала 70 рублёў?

Скажам, вы захацелі ўзяць на абед вінегрэт з селядцом. Каштаваў ён 19 капеек. Боршч са свінінай і смятанай — 22, свініна вараная са складаным гарнірам — 41 і кофе з малаком — 9 капеек. За ўсё з вас — 91 капейка. За сваю мінімалку, такім чынам, вы маглі прыстойна паабедаць больш як 70 разоў. А цяпер?! У сталоўцы за сярэдненькі абед давядзецца выкласці пару тысяч, а ў рэстаране толькі за другую страву возьмуць амаль усю тваю мінімалку.

Назаву яшчэ тагачасныя цэны на некаторыя стравы (кошт у капейках): біфштэкс без гарніру — 29, салат мясны — 38, асетрына заліўная — 41. Каўбаса сялянская смажаная, шніцэль са свініны, біфштэкс з ялавічыны — па 35—42 капейкі. Усе яны са складаным гарнірам, з агурком. Першыя стравы былі не па 300, а па 500 грамаў. Самы танны абед (салата з квашанай капусты, рыба смажаная з агурком, чай) каштаваў 49 капеек. Самы дарагі (асятрына заліўная, суп, бефстроганаў з агурком, кофе чорны з каньяком) — 1 рубель 70 капеек.

Вось і мяркуйце: за месячную мінімальную зарплату тады можна было чалавеку месяц харчавацца ў рэстаране. За сярэднюю, прыкладна 150 рублёў, — жыць бязбедна. А зараз?

Магчыма, той-сёй з чытачоў папракне мяне: бач ты, якая ў яго настальгія па тых часах. Не, няма яе ў мяне. Я проста хачу сказаць: якая бездапаможная наша ўлада, калі пры добрых эканамічных магчымасцях Беларусь з 1990 года "здолела" так апусціць жыццёвы ўзровень народа.

Мікалай ДЗЕЛЯНКОЎСКІ.

Ищи озоновую колбасу

Минчане и гости столицы! Спешите на проспект Машерова, 14! Там, в павильоне «Минскэкспо», продолжает работу 10-я Международная специализированная выставка «Белпродукт-2003». Халявные икра и колбаса еще не закончились, выставка продлится по 5 декабря.

Входной билет в павильон, где развернулась экспозиция, стоит тысячу рублей. За эти деньги можно неплохо перекусить: продегустировать свою продукцию предлагают многие предприятия. Бутерброды с черной икрой (хоть и малюсенькие), сырокопченая колбаса десяти видов, булки и кренделя, стаканчик минералки или шампанского — шикарный "шведский стол" получается! Тем удивительней, что открытие выставки собрало мало посетителей. Основная масса дегустаторов подошла позже, к обеду.

"Белпродукт" проводится ежегодно, это одна из крупнейших в Беларуси специализированных выставок продовольственной отрасли. В нынешнем году в ней принимают участие 134 фирмы и предприятия. Сорок процентов из них — зарубежные компании. Экспозиция состоит из трех разделов: технологии и оборудование по производству продуктов, упаковка и упаковочное оборудование, продукты питания. Основной интерес для неспециалистов представляет, конечно, раздел третий.

Центром экспозиции в этом году стали колбасные и мясные изделия. Свою продукцию представили Слонимский, Минский, Борисовский, Оршанский и Витебский мясокомбинаты. Каких только колбасок здесь нет! От дешевой ливерки до элитарной сырокопченой. Змеями и змейками извиваются колбасы на красочно оформленных витринах, чинно глядят, так и просятся на язык филей и пастрома. Попробовать, правда, можно далеко не все и не у всех: нарезают в основном сырокопченку. Самую длинную варено-копченую колбасу я нашел на стенде Борисовского мясокомбината. Жаль, попробовать ее мне не отрезали.

Пока мы жуем колбасу, специалисты трудятся над улучшением ее качества. Один из способов — применение озонных технологий, или озонирования. Обработка мяса озоном уменьшает потери влаги, улучшает санитарно-бактериологическое состояние и товарный вид. В итоге — делает продукт более вкусным. Разработанные РУП "БелНИИ пищевых продуктов" озонаторы уже установлены на Борисовском, Слонимском, Ошмянском и Бобруйском мясокомбинатах. Покупать колбасу специалисты, занимающиеся разработкой озонаторов, посоветовали мне именно у этих предприятий.

Получается, озон, который у многих ассоциируется лишь с "дырой" над Антарктидой, может быть полезным. Озоном можно обрабатывать пивную бутылку, что увеличит срок хранения янтарного напитка. Озоном, в конце концов, можно спасти до тридцати пяти процентов урожая картофеля.

"Белпродукт", как уже было сказано, выставка международная. Одну из самых широких экспозиций в этом году развернула Польша. Чем интересен белорусский рынок для нашего западного соседа, мне рассказала Людмила Костюкович, директор представительства Польско-белорусской торгово-промышленной палаты:

— Поляки знают, что в связи с вступлением их страны в Европейское сообщество некоторые польские товары с трудом будут конкурировать с немецкими или французскими. Но до сих пор польские товары конкурентоспособны на рынках Восточной Европы, в частности — в Беларуси. Польские фирмы привозят в нашу страну премиксы, биологические добавки для кормов, для животноводства, растительные масла, маргарины, причем без холестерина, кофе, добавки для разрыхлителей теста, новые технологии по выпечке теста и многие другие товары.

Казимир Войталевич, президент польской фирмы "Войтэкс", которая занимается организацией международных выставок, посетовал на отсутствие у белорусов желания делать бизнес совместно с поляками: *"Мы ожидаем партнеров, которые бы не только покупали, но и развивали вместе с поляками производство, в частности — молочных продуктов. Есть, например, одна фирма, которая хочет открыть в Беларуси производство соков. Предложений пока не поступало..."*

Кроме постоянных участников из Польши, России, Украины, Германии, "Белпродукт" в этом году посетила фирма из Уругвая "FRIPUR". Уругвайцы предлагают на белорусский рынок морепродукты, выловленные в Южном полушарии. Экзотика! Правда, у стендов "Фрипура" толкотни не замечалось, ведь морепродукты попробовать было нельзя. Не знают в Уругвае психологии белорусского потребителя! А она, в общем-то, простая: что дешевле, то и едим. Если кормят на халяву, как на "Белпродукте", готовы хватать чуть ли не пищевые добавки... Разборчивее нужно быть, аккуратнее! Ведь от продуктов питания зависит не только самочувствие или настроение отдельного человека, но и здоровье нации. Многие специалисты считают, что в Беларуси сложилась критическая ситуация с ожирением. В стране отсутствует национальная концепция сбалансированного питания, едим в основном картошку и блины, в поликлиниках очень мало врачей-диетологов. Как бы не стали белорусы похожи на тучных американцев!

Николай КОЗЛОВИЧ. Фото автора.

Хатні сабака стаў забойцам

Жудасная падзея адбылася на пачатку мінулага тыдня ў вёсцы Казечына Аршанскага раёна.

Хатні сабака службовай пароды ратвейлер да смерці загрыз уласную гаспадыню, 77-гадовую пенсіянерку.

Пазней стала вядома, што велізарнага сабаку своечасова не прышчапілі ад шаленства, і, паводле ўскосных праяў, ён быў заражоны гэтай небяспечнай хваробай. Таму цяпер у вёсцы працуе група медыкаў-эпідэміёлагаў, якія праводзяць службовае расследаванне, каб выявіць, хто, акрамя забітай сабакам жанчыны, меў кантакты з ратвейлерам.

Трагічны выпадак на Аршаншчыне, на жаль, толькі адзін з цэлага ланцуга здарэнняў са смяротным зыходам, да якіх спрычыніліся шалёныя жывёлы.

Сёлета на Віцебшчыне зарэгістравана 410 выпадкаў шаленства жывёлы, у асноўным — дзікіх драпежнікаў: ліс, ваўкоў і янотаў. Летась такіх фактаў было на 100 менш. Праўда, у бягучым годзе эпідэміёлагам дапамаглі паляўнічыя і міліцыянеры, якія адстралялі каля сотні жывёл, што ўяўлялі сабой небяспеку для насельніцтва.

Дарэчы, куляй давялося спыніць і жыццё ашалелага ратвейлера з вёскі Казечына.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Што чакае Анатоля Ляўковіча?

Лідэр Брэсцкай абласной арганізацыі Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) Анатоль Ляўковіч можа застацца без працы. Ён не прайшоў атэстацыю ў Брэсцкім дзяржаўным універсітэце ім. А.С.Пушкіна, дзе 25 гадоў працаваў на кафедры філасофіі.

У БрДУ БелаПАН патлумачылі, што неатэстацыя — вынік неактыўнай навуковай дзейнасці дацэнта Ляўковіча: у яго бракуе навуковых публікацый, ён не піша дысертацыю і гэтак далей.

Ляўковіч лічыць сапраўднай прычынай неатэстацыі сваю палітычную дзейнасць. *"Пакуль я не раблю ніякіх крокаў, чакаю звальнення. Мяркую, што калі гэта будзе незаконна, тады я і буду аспрэчваць гэтае рашэнне"*, — сказаў Анатоль Ляўковіч у інтэрв'ю БелаПАН.

Неатэстацыя — не адзіная праблема, што сёння непакоіць Анатоля Ляўковіча. Міністэрства юстыцыі вынесла пісьмовае папярэджанне БСДП (НГ) і запатрабавала на працягу месяца ліквідаваць Беларускую абласную арганізацыю, якую ўзначальвае Ляўковіч. Падставай для гэтага стаў артыкул Ляўковіча ў незалежнай газеце. Рашэнне Мінюста Анатоль Ляўковіч каменціраваць не стаў, як і казаць пра тое, ці будзе ліквідаваная абласная арганізацыя.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Навукоўцы парупіліся аб шаўцах

Арыгінальную і вельмі эфектыўную ўстаноўку для хуткаснай сушкі і тэрмафіксацыі верху абутку распрацавалі навукоўцы Віцебскага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта (у мінулым — тэхналагічнага інстытута лёгкай прамысловасці). Доследны ўзор установкі ствараўся на кафедры тэхналогіі і абсталявання машынабудаўнічай вытворчасці тэхналагічнага факультэта на чале з дэканам Валерыем Альшанскім. На распрацоўку вынаходніцтва спатрэбілася тры гады карпатлівых даследаванняў і выпрабаванняў, але вынік апраўдаў выдаткі: устаноўка ў чатыры разы таннейшая за замежныя аналагі, якія дагэтуль купляліся за мяжой і каштавалі ад 16 да 30 тысяч долараў. Выпрабаванні доследнага ўзору, праведзеныя на вытворчым аб'яднанні "Маналіт", паказалі, што тэхналагічная навінка віцяблян ні ў чым не саступае замежным аналагам. Больш таго — яна значна пераўзыходзіць іх у надзейнасці і з'яўляецца надзвычай эканамічнай. Побач з паскарэннем працэсу сушкі і тэрмафіксацыі верху абутку навінка зберагае энергарэсурсы і дазваляе дабівацца высокай якасці вырабаў.

"Універсітэцкая" распрацоўка асабліва карысная яшчэ і таму, што створана ў горадзе, які зусім абгрунтавана лічыцца абутковай сталіцай Беларусі.

Устаноўка, сканструяваная ў ВНУ, спатрэбіцца цэламу шэрагу мясцовых прадпрыемстваў, якія спаборнічаюць у барацьбе за колькасць і якасць абутку.

Паводле слоў Валерыя Альшанскага, навукоўцы ўніверсітэта плануюць працаваць над удасканаленнем устаноўкі, каб зрабіць яе ўніверсальнай, прыстасаванай для ўсіх відаў абутку: мужчынскага, дзіцячага і жаночага, з рознай вышынёй і канфігурацыяй абцасаў і галяншчаў. Да пераходу ад доследнага ўзору да масавага, серыйнага выпуску новай тэхнікі, якая значна палепшыць і аблегчыць працу абутнікоў, пры дастатковым фінансаванні спатрэбіцца ўсяго тры месяцы. Бяда толькі ў тым, што лёс гэтай, як і многіх іншых навуковых распрацовак Віцебскага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта можа завяршыцца сумна менавіта з-за дэфіцыту сродкаў, што адпускаюцца на фінансаванне рэалізацыі канструктарскіх праектаў спецыялістаў вышэйшай школы.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

Наводнение во Франции

Тысячи людей эвакуированы из своих домов во Франции из-за наводнения в южной части страны. Несколько человек погибли.

В Марселе, городе, наиболее пострадавшем от стихии, пожарные выехали по меньшей мере на 500 вызовов людей, нуждавшихся в помощи. В одном из домов они обнаружили тело 45-летнего мужчины, который погиб, оказавшись запертым в затопленном подвале. Дороги заблокированы, поезда не ходят, школы закрыты. Две атомные электростанции были остановлены из-за опасений, что в охлаждающие системы с водой мог попасть мусор.

В городе Оранж 50-летняя женщина, пытавшаяся проехать по мосту, съехала с него и упала в реку. Другого водителя, чья машина упала в воду, удалось спасти при помощи вертолета. Один из префектов Марселя призвал жителей города приготовиться к длительному кризису. По прогнозу французских метеорологов, улучшения погоды не следует ожидать до четверга.

Конференция ОБСЕ омрачена разногласиями

Двухдневная конференция ОБСЕ в нидерландском городе Маастрихт была омрачена разногласиями участников по поводу российской политики в Грузии и Молдовы. Госсекретарь США Пауэлл заявил, что в результате участникам встречи так и не удалось принять заключительного коммюнике.

Одновременно Пауэлл подверг критике Россию за то, что вопреки прежним обещаниям, она отказывается вывести войска из Грузии и Молдовы в установленные сроки. Колин Пауэлл напомнил, что Москва дала соответствующие обещания в Стамбуле в 1999 году, и Вашингтон считает вывод российских войск из Грузии и Молдавии одним из условий для ратификации Договора об обычных вооружениях в Европе. Комментируя ситуацию в Чечне, американский госсекретарь потребовал от России "уважать права человека". ОБСЕ обещала выделить на проведение президентских выборов в Грузии 4 января более 5 миллионов евро.

В Германии судят каннибала

Вчера в ФРГ начался суд по делу мужчины, которого обвиняют в том, что он убил и съел другого мужчину. Это первый известный случай каннибализма в Германии.

Но самое поразительное в том, что, судя по всему, жертва сама хотела, чтобы ее съели. Обвиняемый, 41-летний специалист по компьютерам Армин Майвес, недавно дал одной газете интервью, в котором признал, что убил и потом частично съел свою жертву.

Однако на деле все оказалось гораздо страшнее. Майвес дал объявление в Интернете, где говорилось, что он ищет хорошо сложенного мужчину, который хотел бы, чтобы его тело расчленили и потом съели. Жертва, которому также было около 40, ответил на объявление. Все записывалось на портативную видеокамеру, и видеозапись будет использоваться на суде в качестве одного из доказательств вины подсудимого.

27 лет тюрьмы за резню в Сребренице

Международный трибунал для бывшей Югославии приговорил боснийского серба Момира Николича к 27 годам лишения свободы за участие в резне в Сребренице в 1995 году.

Николич, бывший офицер разведки, чистосердечно признался в содеянном, а также дал свидетельские показания против вышестоящих армейских начальников, суд над которыми продолжается.

Согласно приговору, 48-летний Николич считается активным участником резни, во время которой он по своей воле терроризировал мирных граждан-мусульман, избивал их и уничтожал их дома, сказал судья, председательствовавший на процессе. В свидетельских показаниях против своих начальников Николич признался, что в июле 1995 года руководил координацией сбора и транспортировки тысяч боснийских мужчин-мусульман к местам казней.

Один из главных руководителей резни в Сребренице — генерал Радислав Крстич — в 2001 году был приговорен к 41 году лишения свободы. Однако двое главных обвиняемых в геноциде по делу Сребреницы — бывший лидер боснийских сербов Радован Караджич и генерал Ратко Младич — до сих пор находятся в розыске.

Литва: будет ли импичмент?

В Литве инициативная группа депутатов Сейма готова уже на следующей неделе представить на голосование проект резолюции о начале процедуры импичмента президента Роландаса Паксаса. Решение будет принято, если за него проголосуют 36 из 141 депутатов. Чтобы Паксас покинул свой пост, его отставку должны поддержать 85 парламентариев. Позавчера сейм утвердил выводы специальной комиссии, которая обвинила президентское окружение в связях с международными преступными группировками. Паксас отверг обвинения и отказался уйти в отставку — несмотря на то, что на этом настаивают большинство фракций парламента и глава правительства Альгирдас Бразаускас.

Чего хочет Тбилиси?

Россия должна вывести свои войска из Грузии, заявила исполняющая обязанности грузинского президента Нино Бурджанадзе на конференции министров иностранных дел стран — членов ОБСЕ в Маастрихте.

Бурджанадзе в категорической форме потребовала от Москвы выполнений стамбульских соглашений 1999 года, в соответствии с которыми Россия должна вывести свои военные силы с грузинской территории. Исполняющая обязанности президента также потребовала, чтобы Россия вывела свой военный контингент из Абхазии. Эта позиция нового руководства Грузии находит понимание и поддержку со стороны Брюсселя и Вашингтона. Встретившись в Маастрихте с Пауэллом, Бурджанадзе заявила, что США поддерживают новое грузинское руководство и шаги, предпринимаемые им.

Тем временем единый кандидат в президенты Грузии от блоков "Национальное движение" и "Бурджанадзе-демократы" Михаил Саакашвили высказался за более широкое сотрудничество с Россией. По его мнению, Тбилиси и Москва должны отменить визовый режим и снять барьеры для взаимной торговли сельскохозяйственными продуктами. Мы также должны иметь взаимные гарантии безопасности, — заявил он в интервью агентству ИТАР-ТАСС. — Мы должны понимать, что у России свои интересы в области обеспечения безопасности на Кавказе". По словам Саакашвили, Россия сыграла положительную роль в разрешении недавнего грузинского конфликта. На снимке Михаил Саакашвили.

Ночь в Багдаде

Новый корреспондент Би-Би-Си в Багдаде Омар Разек делится впечатлениями о первой ночи, проведенной в иракской столице.

Моя первая ночь в Багдаде не имела привкуса сказок "Тысячи и одной ночи", ни аромата древней поэзии. Как только я, двигаясь из Басры через Аль-Амару и Аль-Кут, достиг южных окраин Багдада, то был поражен хаосом, который господствует в одной из крупнейших и старейших арабских столиц.

Уровень бедности в Багдаде никак не согласуется с богатством страны. Ядерный центр в Тувайтхе к югу от иракской столицы представляет собой свидетельство лютого мародерства, которое не пощадило ничего: были украдены даже некоторые опасные материалы, которые потом использовались в домашнем хозяйстве.

Ночь понемногу опускается на Багдад, улицы почти опустели. Город кажется мирным, несмотря на страшные кадры, которые показывают по телевизору. Мне не пришлось встретиться с бандитами, как я опасался, и я не слышал стрельбы.

Мой коллега был рад увидеть меня, так как мое прибытие означает конец его багдадской командировки. Он посоветовал мне остановиться в доме рядом с офисом. Я встретился с хозяйкой, которая пообещала мне лучшую комнату за 50 долларов в сутки. Я не принял всерьез слова коллеги о моей новой камере в Абу-Грейб (пресловутая тюрьма времен режима Саддама).

Утром я вспомнил его с благодарностью, ибо понял, что за 50 долларов получил постель без белья, а в стене моей комнаты было прямоугольное отверстие, где когда-то находился кондиционер. Теперь через нее дует холодный ветер. В ванной нет света, нет мусорного ведра и вешалок. В общем, все оказалось несколько сложнее, чем я думал.

Утром воду внезапно отключили, и душ принять не удалось, хотя я уже два дня как хотел помыться. Я выругался (тихо) и занял очередь в единственную работающую ванную в здании.

Охота на сбежавшего крокодила

В Гонконге небольшой крокодил, уже избежавший многих попыток его поимки, снова остался на воле. Когда охотник пытался поймать рептилию при помощи гарпуна, та ускользнула в грязный неглубокий ручеек и скрылась.

Знаменитым крокодил стал после того, как неоднократно избегал поимки, после чего местные власти обратились к профессиональному охотнику за крокодилами австралийцу Джону Леверу. Но на рассвете Джон Левер уже в четвертый раз за четыре дня не смог поймать пресловутого крокодила. "Сегодня я был близок к нему как никогда, — сказал охотник в интервью Би-Би-Си. — Моя лодка коснулась стеблей травы, где он прятался, и он исчез под водой прямо на моих глазах".

Охота на крокодила буквально заворожила весь Гонконг и стала главной новостью для всей местной прессы. В интервью газете "Саут чайна морнинг пост", которая оплачивает услуги охотника, Левер сказал: "Найти его легко. Сложно подобраться к нему достаточно близко, чтобы его поймать. Для этого нужно изловчиться".

ІСПАНСКІ ДЗЁННІК

Караоке ў Пінэдзе

(Заканчэнне. Пачатак №№222—223, 227.)

Пабываць у Каталоніі і не завітаць у Андору лічыцца неразумным. Гэтую карлікавую дзяржаву ў Пірэнеях наведваюць мільёны турыстаў. Іспанцы ратуюцца тут летам ад спякоты, еўрапейцы едуць за пакупкамі і вострымі адчуваннямі ды каб пакатацца на лыжах.

Расіяне адкрылі тут сваю лыжную школу і стрыгуць немалыя бабкі. Дарэчы, перад Другой сусветнай вайной тут правіў цар Барыс, былы рускі белагвардзеец, якога андорцы абралі сваім кіраўніком.

Дарога ў Андору ўецца па самым краі высокага абрыву. Паабапал казачныя горныя азёры, вадаспады... А вось і граніца. Даволі ўнушальнае збудаванне, пашпартны і мытны кантроль... І наш аўтобус ужо коціць па андорскай зямлі.

У вузкай цясніне на вышыні паўтара кіламетра над узроўнем мора ўздоўж невялікай рачулкі раскінуліся кварталы сталіцы Андора Ла Велле. Наўкол высокія горы, відаць крыху неба і вузкія гарадскія вулачкі... Адны спяшаюцца ў магазіны, бо днём, з паловы другой гадзіны да пяці, як, дарэчы, і па ўсёй Іспаніі, гандлёвае жыццё замірае, другія — у вядомы ва ўсёй Еўропе аздараўленчы комплекс "Калдэа" з яго цуда-водамі...

Вечарам прыязджаем у гарадок Ла Пінэда, што на ўзбярэжжы Коста-Дарада. Тут з дзесятак вялікіх атэляў. І ў кожным кіпіць сваё жыццё. Мы вячэралі ў рэстаране гатэля "Палас Пінэда".

Наўкола гучыць нямецкая, французская, англійская, руская мовы. У суседнім рэстаране спраўляюць іспанскае вяселле. Пасля вячэры заходзім у клуб. Сёння тут караоке. Групкамі садзяцца за столікі немцы, французы, галандцы. Расіяне па ўсім зале. П'юць віно, піва. Гучаць песні розных краін, на вялізных экранах дэманструюцца кадры з жыцця тых народаў, музыка якіх гучыць. Кожная групка пацыху падпявае песні сваёй краіны, расіяне падпяваюць усім.

Цікавы падбор рэпертуару. Італію прадстаўляе Катуньо. А на экранах — кварталы Рыма, мора і яхты, шчаслівыя ўсмешкі. Падпяваюць не толькі італьянцы, але і іспанцы, і расіяне. Асабліва дружна падхапілі песню "Мая Італія".

...На экране снег, панельныя дамы і пажылыя жанчыны з авоськамі... Ну, вядома ж, гэта Расія. Гучыць песня. Як думаеце, якая? А вось гэта — "Не валяй дурака, Америка!". Цікава, што яна падабаецца прысутным.

Публіка пачынае "разагравацца". На сцэну падымаюцца першыя выканаўцы. Гэта французскія маладыя жанчыны, якія ўжо разагрэліся пасля прыёму брэндзі і выбралі ў каталогу свае мелодыі. Спяваюць моцна, часта неўпапад з мелодыяй, але з вялікім натхненнем.

Следам за імі на сцэну падымаюцца расіяне. Наўрад ці здагадаецеся, што яны выконвалі. Малады чалавек з кароткай стрыжкай праспяваў "Владимирский централ", а яго спадарожніца — "А в ресторане, а в ресторане...".

Вечар яшчэ раз высвеціў, што расіяне грунтоўна абжываюцца ў Еўропе. У той жа Ла Пінэдзе паўсюль чуваць рускую гаворку, відаць надпісы на рускай мове. Толькі турысцкая фірма "Наталі тур" трымае тут, у трох гарадках узбярэжжа Коста-Дарада, 46 сваіх супрацоўнікаў. Яны адкрылі тут турысцкае агенцтва, магазіны, рэстараны...

Пакуль у нас балбочуць пра павышэнне дабрабыту народа і шматвектарную палітыку, у Расіі ужо створаны ўмовы, якія дазваляюць яе грамадзянам заваёўваць новыя прасторы ў Еўропе і адкрываюць для сябе новыя гарызонты.

Зранку паехалі ў музей Сальвадора Далі. Гэты творца пакінуў нам тысячы малюнкаў, скульптур, напісаў шэраг сцэнарыяў, навел, зняў фільм, які стаў класікай сюррэалізму...

У аповедзе гіда, як і ў шматлікіх рэкламных буклетах, упор робіцца не толькі на гэта, але і на тое, што з дзяцінства Далі праследваў цень-прывід пакойнага брата. Гады яго жыцця — гады іх барацьбы з прывідам. Магчыма, таму ён нярэдка шакіраваў бацькоў і публіку рознымі выхадкамі. Яго называлі то геніем, то вар'ятам, у выніку, як многія кажуць, замацаваўся імідж "дзівацкага генія".

А прычынай яго вялікай працаздольнасці была жонка Гала. Яна дапамагла яму адолець страх перад прывідам, стала яго музай, строгім крытыкам і добрай жонкай. Словам, "легендарная пара Далі—Гала". Творца падарыў жонцы сярэднявечны замак. Цяпер ён — музей Галы.

Пасля ўсяго ўбачанага і пачутага разумееш, што толькі тут мог з'явіцца бессмяротны Дон Кіхот.

На здымку: *галоўны помнік горада Ла Пінэда — помнік сасне, ці "грыбы", як яго называюць многія.*

Іван МАКАЛОВІЧ.

ГЭТА БЫЛО...

Гродзенская легенда

29 лістапада споўнілася 42 гады з моманту знішчэння Фары Вітаўта. Фара Вітаўта — гэта найстарэйшая каталіцкая святыня ў Беларусі. У гісторыі гэтага касцёла — ад моманту яго пабудовы ў XIV стагоддзі да знішчэння ў лістападзе 1961 года — як у люстры адбіліся ўсе павароты лёсу Гродна. Пажары, войны, барацьба праваслаўя і каталіцызму (Фара Вітаўта была нават ператворана ў Свята-Сафійскі кафедральны сабор), а потым барацьба атэізму з рэлігіяй — усё гэта з'яўляецца часткай гісторыі Фары Вітаўта.

У 1961 годзе былі пабудаваны кінатэатр "Гродна", гасцініца "Нёман", адчынены абласны эндакрыналагічны дыспансер... Але гэты год усе памятаюць як год разбурэння Фары Вітаўта.

«Бога нет!»

Канец 50-х адзначыўся ў СССР пачаткам чарговай атакі на рэлігію. У Гродзенскай вобласці пік гэтай кампаніі прыйшоўся на 1961 год. Масавае закрыццё касцёлаў і цэркваў было звязана з правядзеннем адначасовага ўліку рэлігійных аб'яднанняў і малітвенных дамоў. Паўсюдна праводзіліся атэістычныя семінары, на якіх штатныя багаборцы пераканаўча тлумачылі, што "бога няма". *"Таварыствам па распаўсюджанні палітычных і навуковых ведаў у 1961 годзе на навукова-атэістычныя і прыродазнаўча-навуковыя тэмы прачытана 6805 лекцый, з іх — на навукова-атэістычныя тэмы 4383 лекцыі",* — рапартаваў Савету па справах рэлігійных культаў пры Савеце міністраў СССР Упаўнаважаны савета па справах рэлігійных культаў Гродзенскага аблвыканкама М. Лаўневіч. Газеты стракацелі артыкуламі адпаведнага накірунку.

"За последнее время появилось несколько сборников рассказов людей разных возрастов и профессий, порвавших с религией. К их числу относится и только что вышедший сборник "Когда с глаз сошла пелена". Трудным и противоречивым путем приходят люди к свету из царства религиозного дурмана. Но у всех на душе радость. "Дышать стало легче, жить веселее", — пишет колхозник Б. Иванов. "Я перестал ходить в костел, вступил в комсомол. Теперь учусь в Гродненском пединституте", — пишет юноша из Радунского района А. Малюк", — аўтарытэтна заявіла ў нумары ад 15 лістапада 1961 года "Гродзенская праўда".

Гродзенскія ўлады з усіх сіл імкнуліся дабіцца поспехаў у сацыялістычным спаборніцтве па "барацьбе з забабонамі". Для гэтага свядома заніжалася колькасць вернікаў, ствараліся штучныя перашкоды ў рэгістрацыі святароў і знішчаліся храмы...

Прынятую Гродзенскім гарвыканкамам 8 сакавіка 1961 года пастанову №213 "Аб зносе аварыйнага будынку ваеннага касцёла на плошчы Савецкай" трэба разглядаць менавіта ў кантэксце гэтага татальнага наступлення дзяржавы на рэлігію.

Як гэта было...

Для выканання рашэння гарвыканкама была ўтворана спецыяльная камісія ў складзе: намесніка Гродзенскага гарвыканкама В.І.Тупоўскага, начальніка міліцыі П.Г.Назаркіна, загадчыка прамыслова-транспартнага аддзела гаркама КПБ В.І.Пясецкага, загадчыка абладдзелам па справах будаўніцтва і архітэктуры М.Ф.Макарава, начальніка аддзела капітальнага будаўніцтва Гродзенскага гарвыканкама В.А.Ледухоўскага і дырэктара абласнога музея Собаля. На здзяйсненне "аперацыі" з гарадскога бюджэту было выдзелена 19,5 тысячы рублёў... Сярэднямесячны заробак тады складаў прыкладна 80—90 рублёў...

29 лістапада 1961 года быў звычайны дзень. Серада. У "Чырвонай Зорцы" паказвалі новы фільм пад інтрыгуючай уяўленне савецкага чалавека назвай "Падарожжа па Амазонцы". Людзі спяшаліся па сваіх справах, не асабліва звяртаючы ўвагу на падрыхтоўчыя працы, якія вяліся побач з касцёлам.

— *Нас загадзя папярэдзілі, што касцёл будзе ўзарваны. Мы нават заклеілі палоскамі паперы вокны, каб не разбіліся ад выбуху,* — гаворыць 64-гадовая жыхарка дома па вуліцы Савецкай, у той час маладая жанчына, якая толькі што атрымала ўласную кватэру.

Па словах сведкаў тых падзей, будынак касцёлу быў ачэплены кардонамі міліцыянтаў.

Жыхары суседніх дамоў успамінаюць, што выйсці з кватэры ўвечары 29 лістапада можна было толькі па загадзя ўзгодненаму з міліцыяй спісу. Астатніх проста не выпускалі на вуліцу.

— *Я ўспрыняла рашэнне аб знішчэнні касцёла абыякава. Канешне, некаторыя палякі абураліся, асабліва тыя, хто быў веруючы. Але час тады быў другі... Мітынгаў не было. Паспрабуй выйдзі — мала не пакажацца,* — успамінае кабета.

Выбух быў здзейснены працоўнымі ленінградскага "Ленвыбухпрама" і мясцовымі вайсковымі сапёрамі. Раніцай салдаты в/ч №51171 разбіралі завалы. Тое, што засталося ад Фары Вітаўта, было выкарыстана на будаўнічыя мэты — для часовага пакрыцця праезнай часткі вуліц, ходнікаў і дарожак.

Жыццё пасля смерці

Разбурэнне найстарэйшай каталіцкай святыні Беларусі стала сімвалам бездухоўнасці савецкіх уладаў. Сёння для гродзенцаў Фара Вітаўта з'яўляецца сапраўднай легендай. Часам нават незразумела, дзе канчаецца гісторыя, а пачынаецца байка. Распавядаюць пра грамадскі супраціў, які нібыта выклікала рашэнне аб знішчэнні касцёла. Пра людзей, якія ўласнымі целамі хацелі абараніць святыню... Пра ўлёткі, у якіх савецкія ўлады папярэджваліся аб тым, што калі будзе ўзарвана Фара Вітаўта, то ў адказ будзе знішчаны чыгуначны мост праз Нёман... Гэтыя аповесці даўно сталіся часткай гарадской легенды...

З канца 80-х ідэя адраджэння Фары Вітаўта пастаянна лунала ў колах гродзенскай інтэлігенцыі. Нават утвораны два камітэты па адраджэнні Фары.

— *Так, я чула, што палякі ўтварылі свой камітэт, беларусы — свой... Але на адбудову касцёла патрэбны каласальныя сродкі, якія сёння наўрад ці хто можа знайсці,* — лічыць вядомы гродзенскі культуролаг Таццяна Маліноўская.

Некалькі разоў праводзіліся акцыі па зборы подпісаў з патрабаваннем адбудовы касцёла. Апошні раз у 1999 годзе больш за дзве тысячы гродзенцаў падпісаліся пад зваротам у Гродзенскі гарвыканкам. Але сённяшнія ўлады не зацікаўлены ў адраджэнні каталіцкай святыні. У адказе адзначана, што "пабудова касцёла зменіць архітэктурнае аблічча горада" (!!!).

Нягледзячы на выснову, зробленую гродзенскім гарвыканкамам, штогод 29 лістапада на месцы, дзе знаходзілася Фара Вітаўта, гродзенцы запальваюць знічы. Так было і сёлета.

Вядомы гродзенскі мастак, аўтар карціны "Апошнія імгненні Фары Вітаўта" Зміцер Іваноўскі глядзіць на сітуацыю больш аптымістычна.

— *Раней ці пазней Фара ўсё адно будзе адбудавана. Сумненняў у мяне ніякіх няма. Гэта не толькі рэальна, але і неабходна. Прыйдзе час і людзі самі знойдуць грошы на адбудову гродзенскай святыні,* — лічыць мастак.

Андрэй АДЛЯНІЦКІ.

«Сафія» — шчодрая душа

Калі сацыяльна неабароненым людзям бракуе падтрымкі ад уласных улад, застаецца адзіная надзея — на замежных добрачынцаў. Цудоўна, калі гэтая надзея апраўдваецца.

Нядаўна зусім неспадзявана, але вельмі дарэчы "разбагацеў" Талачынскі тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Гэтая ўстанова абзавялася навюткім міні-трактарам і бензапілой. З дапамогай трактара, абсталяванага шэрагам агрэгатаў, будуць апрацоўвацца прысядзібныя палеткі самотных і нямоглых сялян, а бензапіла спатрэбіцца для нарыхтоўкі дроў мясцовым пенсіянерам.

Сродкі для набыцця тэхнікі паступілі на Віцебшчыну ад міжнароднага дабрачыннага грамадскага аб'яднання "Сафія".

Згаданае аб'яднанне за апошні час ахвяравала на патрэбы сацыяльна неабароненых жыхароў вобласці цэлы шэраг валютных грантаў, якія накіроўваюцца па канкрэтных адрасах.

У прыватнасці, 15 тысяч долараў ЗША выдзелены на закупку мэблі і бытавой тэхнікі для рыхтуемага да адкрыцця ў Якаўлевічах Аршанскага раёна Дома-інтэрната састарэлых і інвалідаў. 5 тысяч долараў перададзена Міёрскаму цэнтру сацыяльнага абслугоўвання на закупку абсталявання для кабінета рэабілітацыі людзей з хваробамі апорнарухальнага апарату.

Каля 6 тысяч долараў накіравана ў Расоны — Краснапольскаму аддзяленню кругласутачнага знаходжання састарэлых.

Італіі з Віцебшчынай трэба стаць бліжэй

Насычанай аказалася праграма знаходжання ў Віцебску Надзвычайнага і Паўнамоцнага пасла Італіі ў Беларусі сіньёра Гульема Ардыцоне. Госць сустрэўся з кіраўніком Віцебскай каталіцкай дыяцэзіі біскупам Уладзіславам Блінам, азнаёміўся са славутасцямі абласнога цэнтра, наведаў СЭЗ "Віцебск", у прыватнасці — замежныя прадпрыемствы — "Вітэла" і "Грацыя", а таксама беларуска-італьянскае прадпрыемства "Валь-бімба".

Падчас гутаркі пасла са старшынёй аблвыканкама Уладзімірам Андрэйчанкам было адзначана, што ёсць пэўныя планы пашырэння дзелавога супрацоўніцтва. Верагодным, да прыкладу, з'яўляецца стварэнне яшчэ аднаго, больш магутнага прадпрыемства па перапрацоўцы драўніны і выпуску моднай, канкурэнтаздольнай не толькі на ўнутраным рынку мэблі. Ёсць некаторая перспектыва італьянскага бізнесу з віцебскай вытворчасцю тэлевізараў і электрабытавых прыбораў.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Скажи, Антон...

Рубрику ведет Антон ЛЮБИЧ

Интернет без пароля

Я подключился к беспарольному Интернету. Берестовицкий РУС предложил в обязательном порядке зарегистрироваться и удвоил абонентскую плату за телефон. Хотелось бы узнать, насколько правомерны и обоснованны действия нашего РУС?

Павел БЕЛОНОС, Гродненская область.

Регистрировать модем обязательно, а по поводу того, что Вам удвоили абонентскую плату за то, что "модем потребляет много электрической энергии", то в тарифной сетке Белтелекома такого пункта нет. Как мне пояснили в Службе технической поддержки беспарольного доступа к Интернету Белтелекома, плата взимается за местное соединение, плюс по тарифу за пользование Интернетом.

Напішу ў Цэнтрвыбаркам...

Падкажыце, калі ласка, адрас Цэнтральнай выбарчай камісіі.

Васіль РАЗУМОВІЧ, Мінская вобласць.

Паведамляем: адрас Цэнтральнай выбарчай камісіі — 220010 г. Мінск, вул. Савецкая, 11.

Хочу пилу!

Где в Минске можно приобрести электропилы?

П. КУРИЕВИЧ, Минск.

Обратитесь в справочную телефонную службу "Инфолиния 085", там Вы сможете получить полный список магазинов, удовлетворяющих Вашим интересам. А вообще, электропилы продаются и на любом крупном рынке.

Сервис по телефону

Вы бы не могли рассказать, какие существуют сервисные службы в Минской городской телефонной сети?

Алексей БОРДЕЙКО, Минск.

001, 007, 052, 057, 061, 081, 084 — заказ такси;
003 — медицинский центр "Лодэ";
004 — справка, автовокзалы;
005 — справка, железнодорожные вокзалы;
006 — справка, аэропорты;
007 — справка по медицине;
009 — справка по телефонной сети, по городу;
051 — бронирование железнодорожных билетов;
053 — справка по телефонной сети, телефонные коды;
064 — справка по оплате квартирных телефонов;
066 — будильник по телефону, прием телеграмм с квартирных телефонов;
067 — справка о бытовых услугах;
068 — мингорсправка;
069 — справочная аптек;
075 — курсы обмена валют;
080, 813, 818 — заказ междугородних разговоров;
085 — "Инфолиния";
088 — автоответчик, точное время;
095 — автоответчик, погода;
099 — больницы, поликлиники, диспансеры.

Более подробную информацию Вы можете получить по телефону: **8-902-1010902.**

Смертная казнь

Хотелось бы узнать, только ли в Беларуси, из европейских стран, существует смертная казнь, и как ее у нас осуществляют.

Николай БОРИСОВ, Минск.

Законодательства некоторых других европейских стран также допускают применение смертной казни, но только в Беларуси не действует мораторий на ее применение.

Если гражданин приговорен судом к смертной казни (к ней могут быть приговорены лишь мужчины в возрасте от 18 до 65 лет), то он имеет право на обжалование приговора или на прошение о помиловании. Во время рассмотрения своих прошений приговоренный имеет право беспрепятственно встречаться со своим адвокатом и со священнослужителем. Один раз в месяц он имеет право на краткосрочную встречу с близкими родственниками. Содержатся смертники в камерах-одиночках под усиленной охраной без права на прогулку.

В случае отклонения всех прошений приговор приводится в исполнение. Его приведение осуществляется непублично, путем расстрела. При этом присутствуют прокурор, представитель администрации места заключения, где приводится в исполнение приговор, и врач. Приговоренные к расстрелу вводятся в камеру по одному. Близким родственникам о приведении приговора в исполнение сообщает суд, вынесший приговор, который в свою очередь уведомляется администрацией места лишения свободы. Тело для захоронения не выдается, а о месте захоронения не сообщается.

Хуліганства ці распальванне нацыянальнай варожасці?

Гродзенская міліцыя распачала праверку па факце з'яўлення антыпольскіх надпісаў на сядзібе Саюза палякаў на Беларусі.

Па словах намесніка начальніка Ленінскага РАУС Аляксандра Хілько, на працягу дзесяці бліжэйшых дзён міліцыянты будуць праводзіць следчыя работы.

— Асноўнай версіяй з'яўлення антыпольскіх надпісаў з'яўляецца хуліганства, — заяўляе Аляксандр Хілько.

Між тым, на думку намесніка старшыні Саюза палякаў на Беларусі Юзафа Пажэцкага, гаворка можа ісці пра свядомае распальванне нацыянальнай варожасці. Такія справы, згодна з беларускім заканадаўствам, расследуюцца пракуратурай ці КДБ.

— Намі ўжо падрыхтаваны адпаведны зварот у пракуратуру Ленінскага раёна Гродна, — заявіў Юзаф Пажэцкі.

Ён спадзяецца, што там з належнай увагай падыдуць да звароту Саюза палякаў на Беларусі.

Альгерд ТАЛКАНІЦА.
pahonia.promedia.by

Вечарам у Баранавічах на вуліцы лепш не выходзіць

Знойдзены забойцы дырэктара Баранавіцкай музычнай школы Валянціна Чарняка. Імі аказаліся жыхары Баранавічаў 26 і 27 гадоў.

Труп Чарняка быў знойдзены 29 лістапада ля яго ўласнага дома позна вечарам. Як высветлілася, п'яныя мужчыны ля бара "Меркурый" збілі настаўніка, які вяртаўся з палявання, адабранай у яго стрэльбай. Паводле слоў следчага Баранавіцкай пракуратуры Аляксандра Круцько, падазроныя — рабочыя баранавіцкіх прадпрыемстваў, раней не судзімыя, маюць сем'і і дзяцей, не стаяць на ўліку ў наркадыспансеры або ў міліцыі. У момант учынення злачынства яны былі ў стане алкагольнага ап'янення.

На працягу трох апошніх месяцаў у Баранавічах гэта ўжо пятае забойства, учыненае паблізу ад начных бараў і магазінаў у вячэрні час. Усе яны ўчынены з асаблівай жорсткасцю людзьмі, якія знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення.

Таццяна ГРЫНКЕВІЧ.

Хворыя «на галаву» пакуль не затрыманы

У прытоне, які знаходзіцца ў адной з брэсцкіх кватэр, знойдзены таблеткі і шмат што з рэчаў, выкрадзеных 30 лістапада з будынка абласнога наркадыспансера.

Як паведамляў БелаПАН, у мінулую нядзелю невядомыя абакралі Брэсцкі наркалагічны дыспансер. Апрача розных матэрыяльных каштоўнасцяў з кабінетаў урачоў дзённага стацыянара зніклі 233 таблеткі, якія далучаюцца да псіхатропных рэчываў. Па факце крадзяжу была ўзбуджана крымінальная справа паводле артыкула 205 Крымінальнага кодэкса Беларусі (крадзеж).

Як паведаміў БелаПАН кіраўнік прэс-службы УУС Брэсцкага аблвыканкама Віктар Васілеўскі, 2 снежня амаль усё з выкрадзенага, а таксама таблеткі, былі знойдзены ў кватэры, што размешчана ў некалькіх сотнях метраў ад дыспансера. Выкрадзенае было схавана ў тайніку пад падлогай. Апрача рэчаў з дыспансера, тут знойдзена вялікая колькасць іншых таблетак.

Падазроныя ва ўчыненні крадзяжу пакуль не затрыманы.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

4

снежня

ЧАЦВЕР
Усх. 8.10 Зах. 15.50
Даўж. дня 7.40
Поўня
8 снежня

90 гадоў з дня нараджэння М. М. Бяльзацкай, беларускай артысткі балета і балетмайстра, народнай артысткі Беларусі, заслужанага дзеяча культуры БССР

Сёлета, у снежні, спаўняецца **90 гадоў** з часу заснавання (1913—1914) штотыднёвай літаратурнай і грамадска-палітычнай газеты «Минчанин»

Пасольствы паведамляюць

У сувязі з каляднымі і навагоднімі святамі шэраг пасольстваў і іх візавыя аддзелы ў Беларусі мяняюць рэжым працы. Пра гэта БелаПАН паведамілі ў прэс-службах дыпмісій.

Так, пасольствы Вялікабрытаніі, Літвы і Польшчы не будуць працаваць 25, 26 снежня і 1 студзеня. Візавы аддзел пасольства Германіі будзе зачынены на калядныя канікулы з 24 снежня па 1 студзеня. Пасольства Італіі будзе зачынена 25, 26 снежня, а таксама 1 і 6 студзеня. Латвійская дыпмісія — 25, 26 снежня, а таксама ў перыяд з 31 снежня па 4 студзеня. Пасольства Чэхіі не будзе працаваць з 24 па 28 снежня і з 31 снежня па 2 студзеня. Пасольствы ЗША і Францыі — 25 снежня і 1 студзеня.

Вольга ЛАПІКАВА.

СПОРТ

Зараз Сяргей Падпалы будзе выводзіць у чэмпіёны «Хімкі»?

Расіянін Сяргей Падпалы, які прывёў "Гомель" да залатых медалёў чэмпіянату Беларусі 2003 года па футболе, можа з наступнага года ўзначаліць клуб першага расійскага дывізіёна "Хімкі".

Пра гэта паведаміла расійскае выданне "Спорт-экспресс". Газета адзначае, што пасля прылёту Сяргея Падпалага з Лондана, дзе ён стажыраваўся ў "Чэлсі" і "Арсенале", адбудзецца яго сустрэча ў Маскве з кіраўніцтвам клуба.

У сезоне-2003 "Хімкі" ў чэмпіянаце першага дывізіёна занялі 12-е месца (усяго 22 каманды).

Рэйтынг у нас ад 5-га да 371-га месца

Міжнародная федэрацыя настольнага тэнісу апублікавала чарговы рэйтынг-ліст. Беларус Уладзімір Самсонаў займае пяты радок (у параўнанні з мінулым месяцам апусціўся на адно месца) з 2228 баламі. Першае месца ў кітайца Ма Ліна (2357), другі — яго суайчыннік Ванг Лікін, трэці — тайванец Чуан Чын-Юань.

Наш суайчыннік Яўген Шчацінін — 65-ы (1528), Віктар Быкаў — 342-і (880), Віталь Нехвядовіч — 355-ы (860), Дзмітрый Чумакоў — 371-ы (839 балаў).

Чатыры прадстаўніцы Беларусі знаходзяцца ў першай сотні. Вікторыя Паўловіч займае 39-е месца (1653), Таццяна Кастраміна — 54-я (1525), Таццяна Лагацкая — 85-я (1391), Вераніка Паўловіч — 99-я (1315). Першыя шэсць месцаў у жаночым рэйтынгу — у кітаянак.

Зазначым таксама, што Вікторыя Паўловіч — адзіная з прадстаўнікоў настольнага тэнісу нашай краіны, якая на турніры ў Люксембургу на мінулым тыдні заваявала ліцэнзію на Алімпійскія гульні ў Афінах. Уладзімір Самсонаў трапіў у Грэцыю аўтаматычна — як прадстаўнік дзесяткі найлепшых майстроў малой ракеткі.

Алег РАЯВЕЦ.

Футбалісты атрымалі па заслугах

Пазаўчора вечарам у мінскім рэстаране "Залаты век" ушаноўвалі маладзёжную зборную Беларусі па футболе.

Юрый Пунтус і яго выхаванцы прымалі віншаванні за паспяховае заканчэнне адборачнага цыкла чэмпіянату Еўропы і выхад у фінальную частку гэтых спаборніцтваў. На ўрачыстасці некальком футбалістам зборнай былі ўручаны пасведчанні і знакі майстроў спорту Беларусі, а галоўны трэнер Юрый Пунтус атрымаў з рук кіраўніка Асацыяцыі "БФФ" Генадзя Нявыгласа гадзіннік і падзяку ад беларускага прэзідэнта. Было шмат іншых цёплых віншаванняў, быў стол і агульнае вяселле.

Нагадаем, што, перамогшы 19 лістапада ў другім матчы плэй-оф каманду Польшчы, нашы футбалісты ўпершыню ў гісторыі ўвашлі ў лік лепшых маладзёжных каманд кантынента.

МЕДДАВЕДКА

У Беларусі жывуць каля 15 тысяч ВІЧ-пазітыўных

І гэта ў чатыры разы больш афіцыйнай статыстыкі. Значыць, большасць ВІЧ-пазітыўных нават і не ведаюць пра свой статус.

На першай стадыі захворванне працякае, як вострая інфекцыя: павышаецца тэмпература, з'яўляецца катар, кашаль, сып на целе. З цягам часу сімптомы ўвогуле знікаюць, і ВІЧ не мае клінічнай карціны. Так можна жыць на працягу 5 гадоў. Ці з'яўляецца чалавек носьбітам віруса, можна выявіць толькі пры адпаведным даследаванні: трэба здаць аналіз крыві. Прычым у Беларусі гэта можна зрабіць у любой паліклініцы без адпаведнага накіравання ўрача. Дастаткова звярнуцца ў працэдурны кабінет і сказаць, што вы жадаеце здаць аналіз крыві на ВІЧ.

Ад СНІДу лечыцца толькі 15 хворых

Сёння ў прымяненні шматкампанентнай тэрапіі маюць патрэбу каля 400 чалавек, у той час як такія прэпараты прымаюць толькі 15. Хаця зараз, зазначыла загадчыца аддзелам прафілактыкі СНІД Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя **Лілія Мялешка**, Міністэрства аховы здароўя ў стане забяспечыць лячэнне 35—50 хворым.

Спецыяліст падкрэсліла, што кандыдаты на лячэнне адбіраюцца спецыялістамі па шэрагу медыцынскіх і сацыяльных паказанняў. У апошнія гады вучоныя схіляюцца да думкі аб тым, што няма сэнсу выкарыстоўваць медыкаментознае лячэнне на раннім этапе захворвання ВІЧ: імунная сістэма хворага ў стане спраўляцца з інфекцыяй да пэўнага часу. У адваротным выпадку адбудзецца хуткае прывыканне арганізма да прызначаных прэпаратаў, і, калі гэта сапраўды будзе неабходна, яны не змогуць аказаць належнага ўздзеяння. Сусветная статыстыка сведчыць, што 10 працэнтаў ВІЧ-інфіцыраваных жывуць 15 гадоў, не адчуваючы праяўленняў захворвання.

Будзем мець свае прэпараты для лячэння

Паводле слоў галоўнага дзяржаўнага санітарнага ўрача **Валерыя Ключановіча**, на фармацэўтычным рынку Беларусі "вельмі кепска прадстаўлены танныя прэпараты" для лячэння хворых на ВІЧ/СНІД, таму неабходна развіваць уласную вытворчасць такіх прэпаратаў. Зараз спецыялісты Навукова-даследчага інстытута эпідэміялогіі і мікрабіялогіі адсочваюць генетычную структуру кожнага віруса ВІЧ, які выдзяляецца на тэрыторыі Беларусі, і ўжо стварылі музей штамаў віруса. Такім чынам, лічыць спецыяліст, вывучэнне геннай структуры дазволіць ствараць прэпараты, якія будуць эфектыўнымі менавіта для вірусаў, што цыркулююць у Беларусі.

ШАШКІ

Эцюдны план

Працягваем **класіфікацыйны конкурс-12.** У якасці **другога задання** падаем замалёўку кандыдата ў майстры спорту Дзмітрыя Камчыцкага (Магілёў) з эцюдным планам гульні:

Белыя: дамкі b2, d8, простыя d4, f2 (4).

Чорныя: дамка a5, простыя e3, g5, h4 (4).

Выйгрыш (адно ачко).

Тым, хто справіцца з ім, будзе залічана і аўтарскае рашэнне **першага задання.**

Тэрмін для адказаў — традыцыйныя два тыдні. Чакаем іх па адрасе: **220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная воля", "Шашкі".**

Паколькі класіфікацыйныя конкурсы-12 і 13 розныя, рашэнні іх заданняў прысылайце ў адным канверце, але на асобных лістках паперы.

Супаставім рашэнні

Праверце, калі ласка, рашэнні пазіцый, змешчаных 23 кастрычніка.

"Тры варыянты" (В.Грабенка): **№1** — f2 (g:e1 A) b8, f8, h6x. A (c:e1) d8, a5 (a1) c3, c5x. Кампазіцыйных варыянтаў усё ж два. На погляд Л.Вітошкіна і В.Масквіча, пачатковая канструкцыя нелегальная. Аднак Кодэкс шашачнай кампазіцыі Беларусі не патрабуе яе даказваць. Калі ж кіравацца Правіламі шашачнай кампазіцыі СССР 1986 года, дык паводле іх пункту 5.2.2 трэба было ўказаць магчымы апошні ход чорных і белых. У дадзеным выпадку гэта робіцца нават з "лішкам": ef6 (g:e5) gf4 (e:g3) і ўзнікла зыходнае становішча. Мы згодны, што гатовыя ўдары чорных не ўпрыгожваюць кампазіцыю і што лепш, калі аўтар паказвае, як такая сітуацыя ўтварылася; **№2** — b6 (e7 A) b8 (d6) f8, c1x. A (f4) g3, f4 (e3) d8, d6x; **№3** — f2, e3, f6 (g5 A) c1, a7x. A (e5) f8, a7x.

"3 нізкі кампазіцый": П.Кажаноўскі — 1 (28 A) 44, 6x. A (39—40) 34 (35 B) 12/29 (19) 30, 40x. B (28) 44, 6x; У.Сапяжынскі — c3 (b4) g3, a3 (c7) b4 (d6) c5, b2x.

Рашылі: В.Масквіч, А.Янчук, А.Белы, В.Астрынскі, А.Ашыхмін, А.Кагоцька, Л.Вітошкін, М.Гардзіеўскі, В.Бялоў, В.Дзялендзік, В.Собаль, Ф.Хадачынскі, П.Елісееў, А.Іванькоў, Г.Логвінаў, В.Казарэвіч, Ч.Сінкевіч, М.Падбярэзскі, У.Сямёнаў, Я.Белы, Л.Жыхар, У.Захарчук, У.Голуб, В.Касцян, С.Супрунюк, Ю.Ліпскі, У.Мазанік, М.Гофман, І.Калякоў, А.Сапегін, Р.Тарасюк, І.Працук, В.Краўчук, Д.Камчыцкі, Ч.Якубоўскі, У.Сапяжынскі, Л.Мінчук, П.Каролік, Л.Пасвісцелік, Р.Пагнаеўскі, Аляксандра Камінская, М.Андрушчанкаў, А.Чумакоў, А.Сакалоў, А.Барысаў, В.Міхаль, П.Кажаноўскі.

Два чэмпіянаты

Адбыўся чэмпіянат Магілёўскай вобласці па шашках-64.

— Чэмпіёнам стаў школьнік Уладзімір Мельнік, — паведамляе карэспандэнт нашай рубрыкі "Шашкі" Дзмітрый Камчыцкі. — Ён набраў 20 ачкоў з 22 магчымых.

Нам застаецца дадаць, што другое месца заняў Д.Камчыцкі (14 ачкоў), трэцяе — І.Пятроўскі (13).

Д.Камчыцкі даслаў прыклады гульні з гэтага першынства са сваім удзелам:

1.Белыя (Камчыцкі): b6, c3, c5, h2, h4, h6 (6).

Чорныя (Мельнік): a7, b8, e3, e7, f8, h8 (6).

1.hg3 ef6 2.hg7 3.gf4 4.cb4 fe5 5.h:d4 hg7=.

2.Белыя (Камчыцкі): a3, c3, e3, f4, h4, h6 (6).

Чорныя (Шаверняеў): a5, c5, d6, f6, f8, g7 (6).

Чорныя разлічвалі на 1.fg5? fe7 2.h:f8 cb4 3.a:c5 d:h6=. Прыгожа, аднак у партыі было: 1.cd4 de5 2.f:b4 3.ab4x.

3.Белыя (Камчыцкі): a3, c1, c3, d2, e3, g1, g3, h6 (8)

Чорныя (Пятроўскі): a5, a7, c5, d6, d8, e5, f6, f8 (8).

Чорныя неасцярожна пайшлі 1... dc7 і былі тут жа пакараны: 2.gf4 3.gf2 4.ed4 5.d:f4 6.a:g5x.

— У чэмпіянаце Гомельскай вобласці перамаглі майстар Андрэй Толчыкаў і кандыдат у майстры спорту Уладзімір Барашкаў, — расказвае другі наш карэспандэнт Павел Каролік. — У іх актыве па 10 ачкоў. На два ачкі ад іх адстаў трэці прызёр Ігар Далгаполаў — кандыдат у майстры спорту, былы ўдзельнік нашых конкурсаў.

Урокі кампазіцыі

1 (Уладзімір Мазанік, Мінск). **Белыя:** a3, c1, c5, d2, d4, e7 (6).

Чорныя: a7, b2, b4, d6, f8, g5, g7 (7).

1.cb6 2.a:c5 3.d:h6 4.c:e7x, але напрыканцы гульні не патрэбна h6, што ў кампазіцыі не дазваляецца.

2 (Міхаіл Крупнік, Мінск). **Белыя:** дамка h8, простыя b6, d4, f2, g5, g7 (6).

Чорныя: b2, b8, c3, d2, e5, e7, f6, h4 (8).

1.bc7 2.dc5 3.fg3 4.gf8 5.f:a3:c1:e3:g1x з невыразным фіналам. Зусім жа знішчае дамачную канцоўку поўнае пабочнае рашэнне: 1.fg3 2.gf8 3.f:d6:g3:e1 c:e5 4.e:a1x.

3 (Міхаіл Блізнец, Наваполацк). **Белыя:** b2, b4, b6, c5, d4, f2, f4, g5 (8).

Чорныя: a7, b8, d2, e7, f6, g7, h2, h4, h8 (9).

1.fg3 2.ba3 3.fg5 4.de5 5.c:g1 6.b:c1 з выйгрышам белых без іх простай a3.

Так што аўтарам задумак неабходна яшчэ папрацаваць над імі, каб давесці іх да ладу. Могуць даць урокі апрацоўкі іхніх шашачных ідэй і больш вопытныя складальнікі. Лепшыя варыяцыі будуць апублікаваныя.

Мінчанін Міхаіл Давыдзенка даслаў беззаганную камбінацыйную праблему, якая, на жаль, супадае. Яму застаецца працягваць заняткі кампазіцыяй, і абавязкова атрымаецца што-небудзь уласнае, бо бачна, што тэхніку складання ён ужо асвоіў.

Мікалай ГРУШЭЎСКІ,
майстар спорту.

ШАХМАТЫ

5-й шахматный конкурс

Публикуем очередные задания

Задание №9

Белые: Крb5, Фa2, Cg5, Kd3, Kh6, пп. c4, c6, e2 (8).

Черные: Креб, Лd7, Ke7, пп. a3, c7, d6, e5, g6 (8).

Мат в 3 хода.

За правильное решение задания №9 засчитывается **3 очка.**

Задание №10

Белые: Крh3, Фb3, Лh8, Cd3, Cg1, Kb5, пп. a4, d2, f5 (9).

Черные: Крa5, Лc1, пп. a6, b4, c7, g2 (6).

Мат в 3 хода.

За правильное решение задания №10 засчитывается **3 очка.**

Свои ответы на конкурсные задания присылайте по адресу: **220030, г.Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная воля", "На 5-й шахматный конкурс".**

Финалисты определены

В Минске прошли отборочные турниры чемпионатов Беларуси по шахматам среди мужчин и женщин 2004 года. У мужчин за право выступить в высшей лиге боролись 89 спортсменов. Среди участников было 10 международных мастеров и мастеров спорта. Соревнования проводились по швейцарской системе в 9 туров. По условиям турнира, 7 победителей получали право выступить в высшей лиге чемпионата Беларуси 2004 года. Как обычно в таких турнирах, конкуренция была очень острая. Сенсационную победу одержал витебский школьник, чемпион Беларуси среди юношей в возрастной группе до 16 лет Андрей Горовец. Он лидировал на протяжении всей турнирной дистанции и финишировал с высоким результатом 7 очков из 9 возможных. На второй позиции с таким же очковым балансом оказался минчанин международный мастер Дмитрий Новицкий. На пол-очка от победителей отстала большая группа участников. По 6,5 очка набрали минчане Андрей Малюш, Эдуард Колесник, Виталий Тетерев (Новополоцк), Юрий Тихонов (Минск), Роман Лаврецкий (Смолевичи), Андрей Павлов (Гомель), Александр Быстров и Павел Ломако (Минск). По дополнительным критериям путевки на чемпионат страны достались А.Малюшу, Э.Колеснику, Ю.Тихонову и Р.Лаврецкому.

В турнире вместе с мужчинами принимали участие и спортсменки: международный мастер Наталья Попова и мастер спорта, бронзовый призер чемпионата Беларуси среди женщин 2003 года Надежда Поливода. Н.Попова с 5 очками финишировала на 27-м месте, результат Н.Поливоды — 3,5 очка, 74-е место.

Высшая лига чемпионата Беларуси по шахматам среди мужчин пройдет в Минске в марте будущего года. К участию в ней приглашены, кроме победителей отборочного турнира, международные гроссмейстеры чемпион Беларуси-2003 Виктор Купрейчик, Алексей Александров, Вячеслав Дыдышко, Сергей Азаров (все из Минска), Алексей Федоров (Могилев), Андрей Ковалев (Витебск), чемпион мира и Европы среди юношей в возрасте до 14 лет мастер спорта Сергей Жигалко (все из Минска).

В женском турнире участвовали 26 спортсменок. И здесь соревнования проводились по швейцарской системе в 9 туров. Борьба велась за 7 путевок в высшую лигу чемпионата Беларуси 2004 года. Победительницей турнира стала мастер спорта Татьяна Загорская (Минск), набравшая 7,5 очка. На очко отстали кандидат в мастера Ольга Герасимович (Минск) и мастера спорта Татьяна Мартынюк и Анастасия Волчек (обе из Бреста). 6 очков в активе могилевчанки Евгении Савушкиной, занявшей пятое место. Финалистами стали также минчанки — мастер ФИДЕ Татьяна Бондарь и 12-летняя перворазрядница Екатерина Хомякова, набравшие по 5,5 очка. Успех Кати Хомяковой — главная сенсация турнира.

Высшая лига чемпионата страны у женщин также запланирована на март 2004 года. Кроме победителей отборочного турнира, к участию в ней приглашены гроссмейстеры Генриетта Лагвилава (Барановичи), Инна Романова (Минск), Раиса Эйдельсон (Витебск), а также призеры чемпионата 2003 года мастера спорта Анна Шаревич (Брест) и Надежда Поливода (Минск).

Ошибаются и чемпионы

На клубном чемпионате Европы 2003 года выступил экс-чемпион мира Гарри Каспаров, игравший в составе казанской команды "Ладья". Прославленный чемпион выступил успешно, показав лучший результат на первой доске. Но не обошлось и без прокола. Во встрече с израильским гроссмейстером Александром Хузманом Каспаров неожиданно просмотрел красивый, хотя и несложный тактический удар и вынужден был признать свое поражение. Вот как развивались события в этой сенсационной партии.

А.Хузман—Г.Каспаров
Славянская защита

1.Kf3 d5 2.d4 Kf6 3.c4 c6 4.Kc3 e6 5.e3 a6 6.b3 Cb4 7.Cd2 о-о 8.Cd3 Kbd7 9.Фc2 Cd6 10.Ke2 c5 11.о-о b6 12.cd ed 13.Kg3 Cb7 14.Kf5 Cc7 15.dc bc 16.b4 c4 17.Ce2 Ke4 18.Cc3 K:c3 19.Ф:c3 Kf6 20.Лfd1 Cc8? Ужасная ошибка, ведущая к немедленной катастрофе. От угрозы 21.C:c4 была защита: 20...Лe8, и если 21.C:c4, то 21...Фc8! и на отступление 22.Cd3 последует 22...C:h2+ с выигрышем ферзя. 21.Л:d5! После этого хода позиция черных разваливается. Нельзя, конечно, взять ладью ферзем ввиду 22.Ke7+, а на 21...K:d5 последует мат: 22.Ф:g7x. 21...Фe8 22.C:c4. **Черные сдались.**

Четверг, 4 декабря

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00 Новости.
07.05, 08.10 "Доброе утро, Беларусь!" Информационно-музыкальная программа.
08.45, 14.45, 16.45, 23.25 "Моя страна".
09.05 Приключенческий сериал **"Алжир грез наших"**. 1-я серия.
10.05 Сериал **"Воскрешая мертвых"** (Великобритания). Фильм 1-й **"Особые отношения".** 1-я серия.
11.10 Детективный сериал **"Нож в облаках"** (Россия).
12.10 Слово митрополита Филарета на праздник Введения во храм Пресвятой Богородицы.
12.20 Лирическая мелодрама **"Шофер мисс Дейзи"** (США).
14.05 "Точка". Музыкально-развлекательная передача для молодежи.
15.10 Приключенческий сериал "Амазонка" (Канада-Германия).
16.05 "5x5". Программа для молодежи.
17.05 Сериал **"Воскрешая мертвых"** (Великобритания). Фильм 1-й **"Особые отношения".** 1-я серия.
18.05 Детективный сериал **"Нож в облаках"** (Россия). Заключительная серия.
19.15 Мелодрама **"Таежная повесть"** ("Ленфильм").
21.00 "Панорама". Информационный канал.
21.45 С.Ульрих и К.Свенсон в детективе "Убийца души" **(США).**
23.40 "Клип-обойма".
23.50 "Новая коллекция" Олега Лукашевича. "Кутюрье Пако Рабан".

ОНТ

08.00, 09.00, 18.00, 20.30, 23.15 Наши новости.
08.05 Телеканал "Доброе утро".
09.05 "Земля любви, земля надежды". Сериал. 181-я серия.
09.50 Фильм **"Раскаленная суббота".** 1-я серия. Россия.
10.45 Дисней-клуб. "Базз и его команда".
* * *
14.45 "Город женщин". Телевизионное шоу.
15.35, 23.35 "Фабрика звезд-3".
15.55 "Угадай мелодию" с Валдисом Пельшем.
16.20 Сериал **"Берег мечты".** 68-я серия.
17.05 "Большая стирка" с Андреем Малаховым.
18.15 Ток-шоу "Окна" с Дмитрием Нагиевым.
19.05 "Земля любви, земля надежды". Сериал. 182-я серия.
20.00 Время.
21.05 "Чтобы помнили..." Памяти Леонида Филатова.
22.05 Фильм **"Раскаленная суббота".** 2-я серия. Россия.
23.55 "Человек и закон" с Алексеем Пимановым.

РОССИЯ

07.45, 19.55 Телесериал **"Линии судьбы".**
08.45 Комната смеха.
09.45 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00 Вести.
18.00 Выборы-2003.
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Телесериал **"Спасти и выжить".**
22.00 Вести+.
22.20 "Исторические хроники" с Николаем Сванидзе. "1910. Лев Толстой".
23.15 Народный артист.

ЛАД

07.00, 14.00, 20.00 Новости.
07.10 "Тайна далёкого острова". Мультфильм.
07.40 "Бюро находок". Иронические зарисовки.
08.05 Сериал **"Петербургские тайны"** (Россия).
09.00 "Площадь искусств". "Почему вы не любите театр..." Часть 2-я.
09.30 "Здоровье". Тележурнал.
10.00 "Между нами, женщинами". Тележурнал.
10.20 Сериал-мелодрама **"Грешная Анхелика"** (Венесуэла). 3-я серия.
11.05 "Уроки тётушки Совы. Арифметика-малышка". Мультфильм.
11.15, 13.05 "Обычный необычный день". Семейный канал.
11.50 Исторический сериал **"Михайло Ломоносов"** Фильм первый. 2-я серия.
13.30 "Крот и орёл". Мультфильм.
14.10 Мультиклуб.
15.05 Приключенческий сериал для детей **"Собачья жизнь".**
15.25 "Стойкий оловянный солдатик". Мультфильм.
15.45 "Не зевай!" Телеканал для детей.
15.55 Тележурнал для школьников "Бум".
16.25 Фильм-балет Национального театра оперы и балета "Спартак". ("Белвидеоцентр").
18.10 "Литвинова. Мысль. Образ. Интонация". Документальный фильм о заслуженном деятеле искусств РБ, художнице Зое Литвиновой (ТО "Телефильм").
18.45 Исторический сериал **"Михайло Ломоносов"** Фильм первый. 3-я серия.
20.15 Колыбельная.
20.30 "Дела семейные".
21.15 Сериал-мелодрама **"Грешная Анхелика"** (Венесуэла). 4-я серия.
22.00 Сериал **"Петербургские тайны"** (Россия).

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Квартирный вопрос: внимание, экран!
10.15 Ток-шоу "Страна советов".
11.00, 16.00 "Сегодня" с Ольгой Беловой.
14.35 Ток-шоу "Принцип домино".
16.30 Сериал **"Она написала убийство"** (США).
17.35 "Возвращение самураев". "Профессия — репортер".
18.00 "Сегодня" с Михаилом Осокиным.
18.35 Премьера.
Сериал **"Агентство "Золотая пуля". Дело о заброшенной даче"**. Заключительная серия.
19.45 Остросюжетный сериал **"Черный ворон-2".** 26-я серия.
21.00 "Страна и мир". Главные события дня.
21.35 Красная стрела.
21.50 "К барьеру!" Ток-шоу Владимира Соловьева.

СТВ+RenTV

06.25, 15.25 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры в космосе". Телесериал.
06.50 "Трансформеры". Мультипликационный сериал.
07.20 "Хит-момент".
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.50 "СТВ-спорт".
08.05, 18.05 "Минщина. Люди, события, факты".
08.15 "Светская хроника".
08.25, 23.05 "Технология".
08.35 Драма **"Байкеры".**
10.05 "Без макияжа".
10.25 "Фильм, фильм, фильм".
10.40 "Портрет в интерьере". Виктор Хацкевич, художник-монументалист.
10.55 "Проект "Отражение": "Сказки про Хаммера". Документальный фильм.
11.25 "Дикая планета": "Новые заповедники". Документальный фильм.
12.00 "Истинная любовь". Теленовелла.
12.55 "Все для тебя".
13.50 "NEXT-3". Телесериал. 10-я серия.
14.45 "Я представляю это так...". Документальный фильм из цикла "Общий дом".
15.00 "Динозавры". Мультипликационный сериал.
15.50 "Маска". Мультипликационный сериал.
16.15 "Добро пожаловаться...".
16.50 Кинороман **"Два капитана",** 4-я серия.
18.15 "Театральные истории".
18.30 "NEXT-3". Телесериал. 11-я серия.
20.00 "СТВ-спорт".
20.15 "Тема дня".
20.25 Детский экран. "Добрый вечер, малыш...".
20.40 "Фильм, фильм, фильм".
20.55 Боевик **"Заказанный убийца".**
22.35 "Хит-момент".
23.15 "Новости СНГ".
23.30 "Душой исполненный полет. "Болеро".
00.00 Фантастический фильм **"Подземные приключения".**

8-Й КАНАЛ

17.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
17.45 Художественный фильм **"Старики-разбойники".**
19.15 Программа "Палитра".
19.40 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют.
19.45 Многосерийный фильм **"Большая перемена".**
20.45 "Вечарніца".
21.00 Программа "У камина в "Камяніце".
21.30 Криминальная драма "Паутина лжи".

ТВ ЦЕНТР

04.45 Информационно-развлекательный канал "Настроение".
07.50 Газетный дождь.
08.00 Сыщики века.
08.25 "Так мы живем". Телесериал (Великобритания).
09.40 Телемагазин.
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 События. Время московское.
10.15 Телеканал "Дата".
11.10 Секретные материалы: расследование ТВЦ.
11.50 Игра в прятки.
12.05 Доходное место.
12.10 Петровка, 38.
12.30 Деловая Москва.
13.15 "Инспектор Кестер". Детективный сериал (Германия).
14.20 Экспо-новости.
14.30 Мода non-stop.
15.00 Регионы: прямая речь.
15.30 "Расследование Элоизы Ром". Телесериал (Франция).
16.25 Русские зимы в Ницце. Смерть царевича.
17.15 Дом на набережной.
18.00 "Разлученные". Телесериал (Мексика).
18.40 Экспо-новости.
18.50 Пять минут деловой Москвы.
19.00 Выборы-2003.
20.00 "Мужская работа-2". Телесериал (Россия).
21.40 Выборы мэра города Москвы.
21.45 "Народ хочет знать". Ток-шоу.
22.35 Времечко.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэдактар нумара Алесь СІВЫ

Ліцэнзія на выдавецкую дзейнасць ЛВ №448 ад 15 мая 2000 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на УП "Красная звезда", 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 28 230 экз. Заказ № 850.